

Foaiia românească

Vineri
16 ianuarie
1998

Anul I
Nr. 3

(Serie nouă)

Săptămînal al românilor din Ungaria ❖ Fondat în 1951 ❖ 8 pagini ❖ 20 forinți

EMIL CONSTANTINESCU LA GIULA

se va întâlni cu lideri ai comunităților române din Ungaria

Conform unor informații ale presei din România se pare sigur că la sfîrșitul lui ianuarie a.c. **EMIL CONSTANTINESCU**, președintele României va face o vizită de două zile în Ungaria, răspunzînd invitației omologului său maghiar **ÁRPÁD GÖNCZ**.

Deși nu s-a confirmat pînă la încheierea ediției săptămînalului nostru, **Foaiia românească** a aflat că vizita președintelui român se va desfășura în 26 ianuarie la **Budapesta**, iar în ziua următoare la **Segbedin** unde ar urma să fie deschis **Consulatul general al României** în acest oraș de lîngă Tisa, și apoi la **Giula** unde se prevede o întâlnire dintre Emil Constantinescu și liderii comunităților românești din Ungaria. În Capitala Ungariei șeful statului român va avea întâlniri la nivel înalt cu autoritățile ungare, cu oameni de afaceri, iar la întrevvedere Göncz-Constantinescu vor fi abordate aspecte legate de trilaterală Austria-România-Ungaria, precum și chestiuni privind posibilitățile de construire a autostrăzii București-Budapesta. Tot din surse românești am aflat că în această vizită președintele României va fi însoțit, printre alții, și de noul ministru de extern **ANDREI PLEȘU**, care ar permite o întrevvedere cu omologul său maghiar, **LÁSZLÓ KOVÁCS**.

OIKUMENE

Ecumenic (gr. oikumene „lume, univers”, IST. REL.), care are un caracter universal, învestit cu o autoritate ce se extinde asupra întregii biserici creștine (ex. sinod ecumenic).

– **Mișcare ecumenică**, mișcare religioasă, apărută în protestantism la începutul sec. al XX-lea, care urmărește unificarea tuturor bisericilor creștine pe baza unei platforme religioase minime și stabilirea unor contacte strînse între ele. În 1948 m.e. și-a constituit un organ central, Consiliul mondial al bisericilor, care reunește astăzi peste 200 de biserici din cca. 60 de țări...

lată, pe scurt definiția aflată în DER (Dicționarul Enciclopedic Român, ed. 1964).

Ecumenic, -ă (din fr., lat.) adj. (REL). Care are un caracter universal, învestit cu o autoritate care se extinde asupra întregii biserici creștine (ex. sinod ecumenic).

– **Mișcare ecumenică**, mișcare religioasă, apărută către 1900, care urmărește reunirea tuturor bisericilor creștine, respectîndu-se autonomia lor. Ea a creat în 1948 un Consiliu mondial (ecumenic) al bisericilor, care reunește biserici ortodoxe, biserica anglicană și numeroase biserici protestante.

Citatul de mai sus provine din MDE (Mic Dicționar Enciclopedic, 1978). În același lexicon se mai poate citi articolul următor:

Oicumenă (Oecumenă, Ecumenă) (gr. oikumene, „pămînt locuit, univers”), s.f. sg. Denumire generală a suprafețelor populate de pe uscat, care reprezintă în prezent peste 90 % din suprafața acestuia.

Pornind de la această idee de bază, se poate presupune că mișcarea ecumenică stă deasupra religiilor creștine în parte, ca principiu unificator. În acest principiu pot fi înțelșite și anumite contradicții, pe care, se pare, timpul le va rezolva de la sine într-un mod binefăcător, prin posibilități și forme universale acceptabile și universale valabile.

La ce mă gîndesc, printre altele?

De veacuri, creștinii și întreaga lume credincioasă se putea obișnui cu o liturgie stabilă, specifică fiecărei religii în parte. Iar cîntecul bisericesc, la fel, era specific, stabil și determinant: pentru credincioșii ortodocși, dodecafonia era specifică, fiind lumea melodică a cîntărilor bisericești ortodoxe, gregorianele se cîntau în mănăstirile catolice, psalmii erau cîntecele sfînte intonate în bisericile lutherane e.t.c. Pe lîngă celelalte canoane religioase, bisericile tradiționale respectau cu severitate și aceste uzanțe încetățenite în muzica bisericească de-a lungul secolelor. Doar bisericile mai noi au apelat la un tezaur melodic relativ tot nou, inspirat din cîntecele populare ale diferitelor națiuni și popoare sau chiar din muzica cultă clasică și preclasică, lărgindu-și sfera repertorială chiar și la muzica de estradă sau realmente „ușoară”.

Dar nu vreau să mă opresc asupra acestei constatări, ci asupra unui fenomen care devine tot mai evident, salutar în ultimul timp, conturat mai ales în ultimele săptămîni, în preajma și în toiul sărbătorilor de iarnă.

În diferite școli (confesionale și stat, deopotrivă), centre culturale, dar și la vernisaje sau alte acțiuni cu caracter cultural a devenit un obicei ca rangul și atmosfera să fie ridicată și prin intercalarea unei părți muzicale. Dar tot mai frecvente sînt și concertele de muzică bisericească, prin excelență. În acest sens, la tot mai multe ocazii a devenit bătător la ochi în aceste cazuri: circumstanțele au fost diferite, repertoriul a fost altul, nivelul artistic-interpretativ s-a diferențiat de la un caz la altul. Și totuși, la orice concert coral cu caracter religios auditoriul a fost numeros, entuziasmat și, în final, pe deplin satisfăcut. Iar realitatea că un cor românesc (concret mă gîndesc acum la formația românească giulană Pro musica) are în repertoriu alături de cîntece populare și culte românești și colinde, și umblă la colindat, mi se pare firesc. Dar mai puțin natural, și tocmai ține de ideea ecumenică, este realitatea că acest cor știe cînta și pe grecește, și pe nemțește, și în limba italiană, și cunoaște și repertoriul de bază al corurilor maghiare. Aceeași constatare am făcut-o la un recent concert al bapștilor giulani. Și ei au cîntat, dincolo de cîntările lor religioase, pagini corale clasice, prelucrări populare, chiar coruri din opere. Asemănător de vast este și repertoriul corului orașenesc din reședința județului Bichiș, unde membrii: unguri, slovaci, chiar și cîte-un român sau neamț, cîntă nu numai în limbile naționalităților, ci și pagini nemuritoare din muzica clasică ale acestor națiuni și popoare și pe deasupra, și pagini din capodoperele muzicii bisericești universale. Iar corul elevilor unui liceu catolic bichișean, la fel, a cîntat recent cîțiva psalmi luterani, alături de cîntece specifice închinare Maicii Domnului...

Generalizarea ideii ecumenice în lumea muzicală creștină a fost și mai evidentă la o întâlnire giulană (încă în noiembrie 1997) a unor coruri bisericești, unde, la fel, credințe diferite, dogme deosebite, au știut să intoneze melodii identice, găsind armonia unică, lăudînd Domnul într-un singur glas.

Poate că acest cîntec comun ne va aduce în viitor și la gînd comun, la gîndul păcii și împăcării în ecumenă.

Edda Illyés

Cu toată probabilitatea

Inaugurare festivă în luna mai

Conform Legii pentru Drepturile minorităților naționale și etnice din Ungaria, în anul 1995 guvernul maghiar a separat un „fond de recompensare a minorităților” în valoare de 500 de milioane de forinți. Din acest cadru financiar au fost achitate cheltuielile de instalare și amenajare ale noilor sedii ale autoguvernărilor minoritare pe țară. Tot această lege dispune și despre asigurarea condițiilor optime de funcționare ale autoguvernărilor minoritare pe țară. Prin urmare autoguvernarea locală respectivă a fost obligată să asigure și să pună la dispoziția acestora – pe baza compensației de stat – o clădire sau o parte de clădire în care poate funcționa în mod independent cîte-o autoguvernare minoritară.

TRECUT

Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria s-a înființat la **25 martie 1995**. După acest moment constitutiv, A.Ț.R.U. a convenit – conform legii – cu Autoguvernarea orașului Giula în privința sediuului în care să funcționeze organul central al Românilor din Ungaria. Astfel Trezoria Maghiară a cumpărat pentru Autoguvernarea română (A.Ț.R.U.) imobilul de pe strada Vár nr. 16 din Giula. Prețul de cumpărare al imobilului de 260 de metri pătrați a fost de 18 milioane de forinți.

După realizarea actului de cumpărare, Trezoria a inițiat un concurs pentru executarea lucrărilor de reconstrucție a clădirii pentru ca aceasta să corespundă cerințelor unui sediu central.

Între timp lucrurile s-au dat peste cap. Prima dată a început o anchetă, o investigație privitoare la fraudele și anomaliile

din timpul tranzacției (al vînzării) comise de autoguvernarea orașenească. Trezoria s-a considerat înșelată, chiar trasă pe sfoară în privința sumei plătite pentru clădire. Prin urmare, ea s-a adresat parchetului de procuratură pentru a clarifica situația. Iar anchetele au tot amînat procesul dării în funcțiune. În aceste condiții, Oficiul Autoguvernării pe Țară a funcționat și lucraza și actualmente în condiții nici legal clarificate definitiv, și nici conform celor prescrise de lege.

PREZENT

Aflîndu-se într-o astfel de situație, Oficiul A.Ț.R.U. s-a adresat forurilor centrale solicitînd ca ele să intervină la Trezoria Maghiară, ca în ciuda procesului juridic să poată începe cît mai repede lucrările de construcție. În urma acestora s-a inițiat un nou concurs de realizare, s-a anunțat cîștigătorul acestuia. Astfel, în săptămîna trecută au început lucrările de reconstrucție a clădirii, despre care s-a scris atît și atîtea încît a sosit deja timpul să se facă deja ceva.

În cadrul acestor lucrări se vor realiza birouri, sală de conferință și un sediu aparte pentru autoguvernarea minoritară română și asociația românilor din oraș. După toate probabilitățile, sediul Autoguvernării pe Țară va fi dat în folosință – într-un cadru festiv – la sfîrșitul lunii mai a acestui an.

VIITOR

În sfîrșit lucrurile au luat o cotitură spre bine și vezi minune: autoguvernarea va ajunge în posesia sediuului încă înainte de sfîrșitul mandatului....

– tj –

Din cuprins

Sfîntul Apostol Pavel zice: „Fiecare, fraților, întru ce a fost chemat, întru aceea să rămînă înaintea lui Dumnezeu.” (I Cor, 7, 20–24). Nu toți sîntem apostoli, nu toți prooroci, nu toți dascăli, nu toți avem cuvîntul înțelepciunii, al cunoștinței și al deslușirii duhurilor.

Tot Sfîntul Apostol Pavel zice: „Iar de învață cineva în alt chip și nu se ține de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și de învățătura cea bună după credință, de unul ca acesta să te depărtezi” (I Timotei 6, 3–5)

(Din suplimentul ORTODOXIA)

Emisiune bilunară la studioul din Seghedin

Pe undele Europei

În cadrul unei conferințe de presă **Kálmán Vágási**, conducătorul Redacției Regionale și de Naționalitate din Seghedin a Radiodifuziunii Maghiare a prezentat noile structuri de emisiune, care au început din ianuarie anul curent în cele opt studiouri regionale din țară. De menționat că începând cu 5 ianuarie, emisiunile în limbile minorităților pot fi recepționate nu numai pe postul Kossuth, URH, ci și pe frecvențele regionale. Un alt lucru nu prea îmbucurător, că în timpul transmisiei directe de la ședințele Parlamentului – este vorba de ziua de marți – emisiunile minorităților vor suferi, ceea ce înseamnă încălcarea Legii pentru drepturile Minorităților. Tocmai pentru aceasta în vederea asigurării totale a emisi-

unilor minorităților, Redacția Regională din Seghedin va proceda la reluarea acestora în ziua de vineri.

În continuare, **Petru Cîmpian**, șeful adjunct al Redacției Regionale a informat pe cei întruniți despre prezentarea din ianuarie 1998, a emisiunii *Pe undele Europei* care de pe acum e bilunară (din ianuarie anul trecut s-a prezentat lunar), emisiune redactată ca program comun al Studioului din Seghedin și Timișoara, și care în acest fel este unică în practica colaborării europene: același program este realizat atât în limba maghiară, cât și în limba română, fiind difuzat atât în Ungaria, cât și în România, pe frecvențele celor două studiouri regionale. De altfel, în aceste zile se desfășoară convorbi-

rile privitoare la lărgirea acestei sfere, ca dincolo de limbile maghiară și română aceste emisiuni-magazin să fie realizate și în limba sârbă.

Importanța emisiunii *Pe undele Europei* este incontestabilă, mai ales dacă se ia în considerare că ea se adresează unei populații de aproape șase milioane de locuitori din cele trei țări vecine, în care cetățenii vorbesc mai multe limbi și se bucură de o cultură multicoloră. Pornind de la această premisă, scopul acestei emisiuni nici nu poate fi altul decât informarea despre procesele europene, iar pe de alta, despre evenimentele din această zonă, euroregiune care cuprinde o suprafață de 77 mii de kilometri pătrați.

– km –

Continuă convorbirile de conciliere privind

Reprezentanți în Parlament a minorităților

După ce în săptămîna trecută (la 9 ianuarie a.c.) premierul **Gyula Horn** s-a întâlnit cu câțiva dintre reprezentanții minorităților din Ungaria, s-a convenit că aceste convorbiri vor continua cu patru zile mai târziu, la 13 ianuarie, cu o participare mai largă a acestora.

Aceste runde de întâlniri între președintele guvernului și reprezentanții minorităților sînt extraordinare doar prin frecvența lor, dar nu sînt deloc întîmplătoare, deoarece odată cu apropierea datei alegerilor parlamentare devine tot mai urgentă reglementarea soluționării reprezentanței minorităților în cel mai înalt for legislativ.

Reprezentanța în Parlament a minorităților naționale este posibilă și poate fi realizată numai după modificarea Legii

electorale. Dar asupra modalității de modificare a acesteia, părerea diferitelor partide politice diferă, schimbîndu-se aproape de pe o zi la alta, pînă ce unele dau glas chiar și opiniei unui scrupul constituțional. Concilierea definitivă atât cu reprezentanții partidelor parlamentare, cât și cu cei ai minorităților naționale ar trebui să se încheie cît mai grabnic, deoarece după proclamarea oficială a datei exacte a alegerilor de către președintele Ungariei, nu se va mai putea proceda la nici o modificare a acestei legi.

În privința reprezentanței în Parlament a celor treisprezece minorități naționale și etnice există mai multe variante: unele presupun reprezentanța prin delegare, altele o concep prin alegeri cu un număr limitat de

voturi, iar altele propun constituirea unei uniuni electorale din partea minorităților. Nici una dintre aceste propuneri nu se bucură (din motive diferite) de acordul deplin nici în rîndurile minorităților, nici în cele ale partidelor.

Considerăm că nu este un imperativ exagerat, cînd relevăm că: societatea maghiară, prin partidele, instituțiile și autoritățile ei ar trebui să pună punct la capătul acestei probleme, ca printr-o soluționare cu caracter de discriminare pozitivă să deblocheze dubiul cu care este mereu însoțită reprezentanța parlamentară și a acestor categorii de oameni, care atît prin Constituție, cît și prin Legea pentru drepturile minorităților naționale și etnice sînt apreciați drept „factori constitutivi ai statului”.

– k –

Arad-Bichiș:

Posibilități comune – soluții reale

Două zile la rînd, sîmbătă și duminică, la 10-11 ianuarie s-a desfășurat la Centrul regional de dezvoltare a forțelor de muncă din reședința județului Bichiș prima sesiune a programului comun interjudețean al proiectului ungaro-român PHARE CBC. La acest debut interstatal a participat și **Gyula Bara**, secretar de stat la Ministerul Muncii din România, însoțit de **Levente Bognár**, subprefectul județului Arad. În cadrul acestei sesiuni s-au făcut primii pași comuni în reglarea situației de pe piața brațelor de muncă din cele două zone limitrofe, iar pe baza programului PHARE s-au trecut în revistă perspectivele din acest domeniu. Actualitatea programului derivă mai cu seamă din situația specifică a zonei, în care brațele de muncă din România migrează – mai ales clandestin – spre Ungaria, angajîndu-se în cele mai multe cazuri la muncă neagră, dăunînd în acest fel atît economiei celor două țări, cît și sistemelor lor fiscale.

La ora actuală se desfășoară o muncă intensă a specialiștilor prin care s-ar putea reglementa aceste procese și fenomene economice dăunătoare ambelor țări. Pe baza propunerilor și planurilor elaborate se prevede redactarea unui contract bilateral, care să constrîngă acest proces în cadrul normelor legale. Contractul, după opinia specialiștilor, va putea fi semnat de cei doi șefi de stat cu ocazia vizitei în Ungaria a președintelui Emil Constantinescu, de la sfîrșitul acestei luni.

Revenind la sesiunea din sîmbăta trecută: subprefectul județului Arad a precizat că o piedică însemnată în colaborarea din sfera brațelor de muncă, o înseamnă diferența dintre aparatele administrative și dintre sistemele instituționale din cele două țări. Dar un punct comun îl constituie caracterul problemelor, care sînt asemănătoare, pe alocuri chiar identice. Prin urmare, există realmente posibilitatea redactării unei cărți, a unui volum cu caracter metodic, prin care să se traseze sarcini, măsuri, posibilități reale, comune.

CONCURS

Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte inițiază un concurs pentru sprijinirea acelor asociații ale minorităților naționale și etnice, care s-au înregistrat, pînă la 31 decembrie 1994 în mod legislativ pentru înființarea și activitatea culturală de păstrare a identității sau care apără interesele minorităților naționale, care nu intră în competența legii partidelor.

(Autogovernările minoritare nu pot concura!)

Diferitele organizații vor fi sprijinite în anul 1998 cu 79,1 de milioane de forinți, față de cele 70 de milioane din anul 1997. Acțiunile din rîndurile minorităților naționale și etnice din țară vor fi subvenționate cu mai multă generozitate, însă dosarele de concurs vor trebui întocmite cu și mai mult spirit de răspundere și competență.

Dosarele de concurs trebuie să cuprindă următoarele documente:

- documentele de bază ale asociației, respectiv comunității (înregistrarea matricolă, contractul și contul de bancă);
- darea de seamă referitoare la activitatea generală a asociației, descrierea programelor aparte pe baza completării anexei 2;
- declarație cu privire la faptul că asociația nu are datorii față de contribuțiile generale (APEH, TB...);
- declarație despre faptul că a decontat reglementar sprijinul primit de la diferite fundații și ministere.

Comisia atrage atenția că:

- își rezervă dreptul să controleze la fața locului, atît înainte de aprierearea dosarului, cît și după aceea;
- dosarele incomplete și cererile trimise după termenul precizat nu vor fi luate în considerare;
- înaintarea dosarului integral, cu toate documentele precizate nu înseamnă în mod automat și aprobarea dosarului și acordarea neapărată a sprijinului bugetar;
- documentele înaintate anterior nu se iau în considerație, așa-dar este necesară înaintarea integrală a tuturor documentelor precizate;
- dosarele înaintate nu vor fi restituite.
- O condiție a repartizării sprijinului financiar este ca informațiile privitoare la înregistrarea matricolă și datele privitoare la contractul, respectiv contul de bancă să corespundă cu realitatea, pentru conformitatea acestor date președintele organizației purtînd toată răspunderea.

Dosarele de concurs vor trebui înaintate pînă la data de 15 februarie 1997 la Comisia Parlamentară pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte, pe adresa 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19. Dosarul să fie prevăzut cu precizarea „Szervezettámogatási pályázat”.

Informații suplimentare: la secretariatul Comisiei: (tel. 268-5032, 268-5035)

Posibilități de care trebuie să ne folosim

Odată cu schimbările social-politice de la începutul anilor '90 au trecut vremurile în care fondurile centrale „picau din cer”. Nimic nu e sigur, pe nimic nu se poate conta cu certitudine. Totuși există și pe mai departe posibilități bănești în scopuri cultural-artistice, instructiv-obștești bine determinate.

În schimb, toate inițiativele pornite din partea diferitelor comunități locale trebuie finanțate pe baza înscrierii și participării la anumite concursuri publicate de diverse foruri și fundații, putând fi solicitate premii bănești – chiar sume serioase – din partea unor fundații, ministere, comisii; pot fi pretinse ajutoare bănești prin înaintarea unor concepții și proiecte din domeniul respectiv.

Deci: e nevoie de tot mai mult angajament, adeziune și muncă organizatorică în toate domeniile de activitate, fie vorba de economie, cultură, învățământ etc. Astfel: angajarea, concursul activ a devenit o condiție fundamentală, care presupune pe de o parte asigurarea anumitor fonduri financiare, iar pe de alta – și cred că asta-i important – planuri concrete și realizabile. Relația fond-angajament este bine definită, fiecare parte având factorii săi concreți. Astfel multe fonduri sînt asigurate din surse centrale prin intermediul unor fundații, iar inițiativa, angajarea – și realizarea concretă – poate și trebuie să pornească din partea unor persoane nominale, comunități, instituții și alte colective de creație și activitate.

Din acest sistem nu au fost omise nici minoritățile, care pot concura pentru a fi sprijinite, la mai multe fundații.

Însă în multe cazuri dosarele de concurs nu corespund cerințelor, prin urmare concurenții pot fi disqualificați, pierzînd șansele competiției. Tocmai din aceste motive, Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria a inițiat în săptămîna trecută o întîlnire cu caracter informativ pentru conducătorii autogovernărilor minoritare române, asociații și instituții de învățământ din județul Bichiș.

La întîlnirea organizată la sediul Autogovernării județului Bichiș a participat și **Márton Molnár**, directorul Fundației Publice pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria. Cu această ocazie oaspetele întrunirii a informat asistența despre condițiile de participare la concursul fundației. Cum a fost dat publicității, fundația dispune în acest an de un fond de 474 milioane de forinți, fond asigurat din bugetul central al țării. La întîlnire directorul a prezentat și apelul Fundației privind domeniile posibilităților de înaintare a concursurilor, care sînt asemănătoare cu cele din anul trecut.

O noutate o va constitui posibilitatea de obținere a unor burse pentru creatori și cercetători pe o durată de un an. Concursul va fi inițiat în luna februarie a acestui an.

În continuarea întrunirii, **Gheorghe Ardelean**, deputat în Parlament, vicepreședintele A.Ț.R.U. a mai dat cîteva informații cu privire la concursul Comisiei Parlamentare pentru Drepturile Omului, Minorități și Culte, inițiat pentru asociații și organizații ale minorităților naționale și etnice din Ungaria (vezi în pag. a 2-a), îndemnînd toate formațiunile noastre culturale, asociații, cercuri de cercetare, dar chiar și Autogovernările minoritare locale, să participe la diferitele concursuri, să se prezinte la apelul fundației pentru obținerea unor fonduri.

Căci această șansă nu poate fi pierdută, posibilitățile acestea trebuind neapărat valorificate, ele putînd contribui într-adevăr la sporirea bazei materiale în condițiile actuale, cînd formațiunile cultural-artistice se zbat într-o serioasă nesiguranță financiară.

Odată cu încheierea ediției săptămînalului nostru are loc o asemenea întîlnire în comuna bihoreană Săcal.

– tj –

APEL

pentru participare la concursul publicat de
Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice”

Tematica concursurilor:

– Programe instructive pentru copii și tineret, organizarea unor tabere de specialitate pentru tineretul de minoritate.

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 27 martie și 28 august 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 20 aprilie și 01 octombrie 1998.

– Programe culturale, științifice și de păstrare a tradițiilor din viața culturală și publică a minorităților naționale și etnice.

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 13 februarie și 15 mai 1998 Decizie asupra rezultatelor: 12 martie și 11 iunie 1998.

– Instruirea cadrelor din viața publică și minoritară

Termen de înaintare a dosarelor: 27 martie 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 30 mai 1998.

– Mass-media regională și locală în limba maternă ale minorităților naționale și etnice.

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 13 februarie 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 12 martie 1998.

– Activitate editorială, difuzare și propagare, traduceri literare

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 17 aprilie 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 11 iunie 1998.

– Activitate legată de viață religioasă a comunităților, practică în limba maternă

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 27 martie 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 30 aprilie 1998.

– Activitate teatrală profesionistă și de amatori, în limba maternă

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 13 februarie 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 12 martie 1998.

– Sprijinirea activităților din biblioteci, a acțiunilor de colecționare:

Termen de înaintare a dosarelor de concurs: 15 mai 1998.

Decizie asupra rezultatelor: 10 iunie 1998.

Comisia (curatoriul) va aprecia dosarele de concurs după criterii unitare, valabile pe durată (și pentru dosarele înaintate) în întregul an, după cum urmează:

– avantajează acele programe, care se integrează organic și armonios în programul de muncă, respectiv în programul anual al concurentului,

– stimulează continuarea, dezvoltarea, pregătirea în perspectivă, pe timp îndelungat a unor programe care sînt organizate de pe acum în mod tradițional, ani în șir, încheiate într-o concepție apreciată, utilă, eficientă pentru întreaga comunitate respectivă,

– acordă atenție evidențiată sprijinului privitor la realizarea unor programe de atractivitate mai largă, cu sferă mobilizatoare pe plan național, regional sau zonal.

Concurenții trebuie să-și prezinte programele pe baza unui formular-tip.

Formularele, împreună cu îndrumătoarele care cuprind detaliat condițiile de participare la concurs pot fi procurate și personal la biroul curatorului (Budapest V. Akadémia u. 3.).

Dacă un concurent solicită formularul prin poștă, atunci rugăm să ne alăture și un plic timbrat de mărime mijlocie (C-5), prin care să-i putem trimite formularul.

Adresa noastră: 1357 Budapest Pf. 2.

Formularul și îndrumătorul corespunzător poate fi solicitat și prin Internet.

Codul Internet: <http://www.romapage.c3.hu>
<http://w3.datanet.hu/mnekk>

Important!

Pentru completarea formularului de concurs, îndrumătorul anexat este absolut necesar, el cuprinzînd detaliat condițiile, amănuntele și toate cele necesare de știut în completarea și înaintarea dosarului de concurs!

Mai rugăm concurenții să alăture dosarului și un timbru poștal în valoare de 50 de forinți!

Micile noastre bucurii

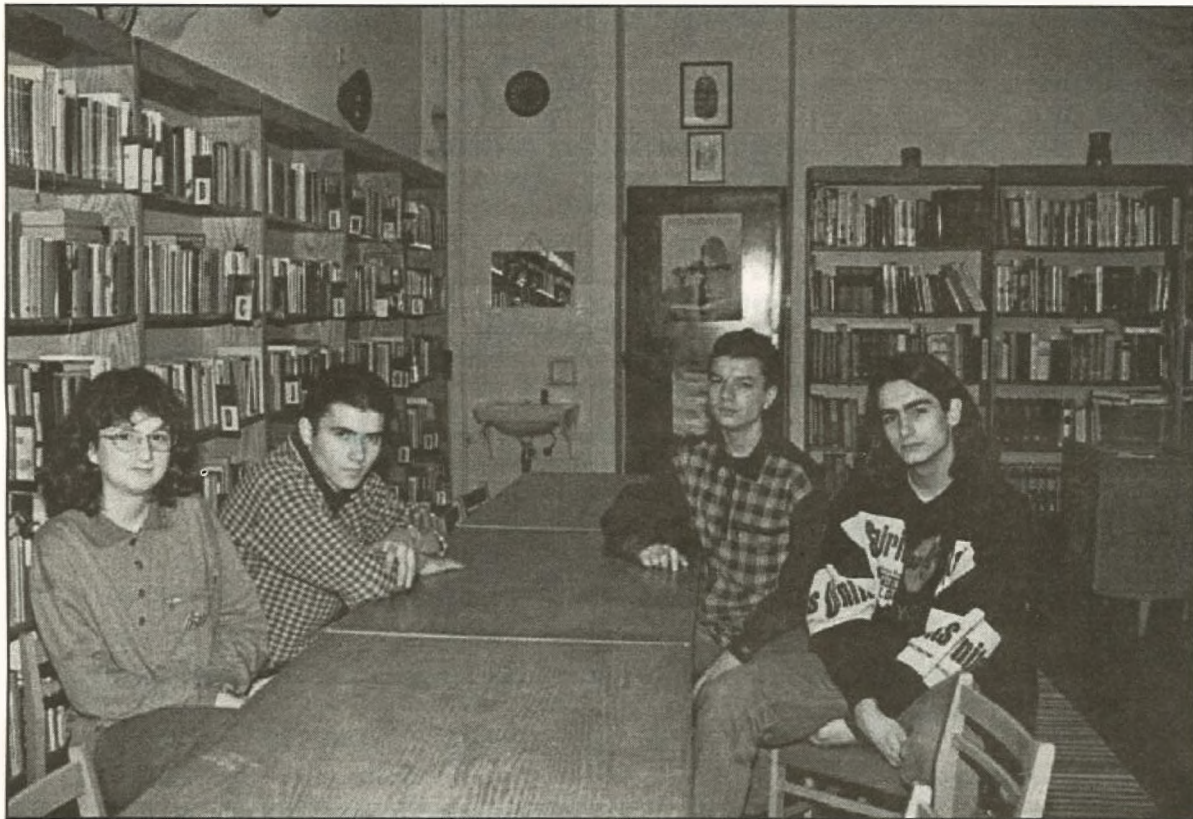
Ce ușor să fii fericit azi, cînd trebuie să renunți la tot mai multe lucruri cu care ne-am obișnuit, care au fost naturale pînă acum. Fiindcă în ultimul timp tot mai mulți sîntem cei care am ajuns să renunțăm la achiziții „de lux”, bucurîndu-ne de diferitele „acțiuni”, cînd anumite mărfuri de larg consum pot fi cumpărate mai ieftin. Dăm telefoane, anunțăm prietenii și cunoscuții, informîndu-i unde se poate cumpăra mai ieftin praf de spălat, unde se află la preț redus ulei sau margarină... Căci azi nu e totuna la ce preț cumpărăm... Această „vînătoare” e și mai mult practică acum, odată cu liberalizarea prețurilor. Fiindcă trebuind să economisescă o gospodină trebuie să ia toate magazinele pe rînd, orientîndu-se după prețurile cele mai scăzute.

În urma privatizării sistemului co-

mercial de stat și a intrării în acest sistem a capitalului străin nu trece lună să nu se dea în folosință vreun obiectiv comercial, în multe cazuri într-un sistem „en gros”. În aceste cazuri venim iarăși cu metodele cunoscute: ne anunțăm unii pe alții, informîndu-ne despre noua posibilitate. O astfel de știre circula în pragul sărbătorilor de iarnă și la Giula, cînd în toiul cumpărăturilor se aștepta deschiderea complexului comercial din rețeaua Penny market. În fine, magazinul și-a deschis porțile (în imagine) cu un sortiment bogat de mărfuri, iar cumpărătorii au „năvălit” asupra acestora, în speranța că vor cîștiga cîte un bănuț din toată afacerea.

Meditînd asupra „micilor bucurii” amintite mai sus, stau pe gînduri dacă într-adevăr e cazul să mă bucur?

– j –

S-a terminat vacanța și la Giula

Zilele de relaxare, de concediu, noi, adulții le așteptăm de fiecare dată cu nerăbdare nemărginită, deci nu e de mirare, că elevii, studenții au fost pătrunși tot de asemenea sentimente cu apropierea vacanței de iarnă, care și de data aceasta parcar fi trecut în zbor.

După reîntoarcerea la Căminul de elevi românesc giulan am stat de vorbă cu câțiva elevi – Silvia Kardoș (cl. a III-a), Constantin Boțoc, Nicolae Oprea și Zsigmond Kemény (cu toții: cl. I.) ai Liceului „N. Bălcescu”.

– Constantin, ești originar din România. Ce înseamnă pentru tine noul mediu și cum ți-ai petrecut vacanța?

– De patru luni ne-am stabilit cu părinții în Ungaria și sîntem din Moldova, din Iași. Acuma locuim în județul Pesta, în satul Kóka și sînt singur la părinți. La Giula stau la cămin, fiindcă satul Kóka e departe și mi-am ales acest liceu pentru că nu știu ungurește. Bineînțeles mă străduiesc să învăț maghiara. La liceu am fost primit bine, n-am avut probleme de integrare, iar faptul că sînt internist, cred că mă va ajuta la integrarea, în general, în societate...

– În legătură cu zilele de vacanță: le-am petrecut acasă, cu familia. Firește, că am așteptat zilele de odihnă. Pe lângă relaxare am și citit, chiar destul de mult.

– Zsigmond, ești cetățean maghiar din Ungaria și stai la Budapesta. De ce te-ai înscris tocmai la acest liceu? – m-am interesat cu curiozitate.

– Ca să înțelegi, trebuie să vă povestesc ceva. M-am născut în Capitală. În urmă cu trei ani, familia a ajuns în Republica Moldova. Tata era prim-secretar la Ambasada Ungariei, la Chișinău. S-a pus întrebarea la care dintre cele trei tipuri – rusă, română sau mixtă – de școală să fiu înscris. Fără nici o ezitare am învățat la școala românească, unde mi-am însușit cunoștințele de română. Dar în cei trei ani și părinții au învățat românește. În Moldova l-am cunoscut pe Nicolae, care mi-a devenit prieten foarte bun. Când ne-am reîntors în Ungaria, am stat pe gânduri, la ce instituție de învățămînt mediu să-mi continui studiile. Încă la Chișinău am aflat de la domnul ambasador despre Liceul „Bălcescu” din Giula, pe care l-am vizitat înainte de începerea anului școlar, și ne-a plăcut mult. Doresc să învăț cît mai

bine românește, să reușesc să obțin un examen de limbă de gradul mediu. Îmi pare bine, că mi-am ales această școală, unde mă simt bine... Și la cămin m-am obișnuit repede.

În privința vacanței despre care ne-ați întrebat la începutul discuției, cam atît: oricît de lungă era, mi s-a părut foarte scurtă. Prima săptămînă am petrecut-o acasă, iar în cea de-a doua am fost în Moldova, la prietenul meu Nicolae.

– Precum ați aflat, cu Zsigmond ne-am cunoscut în R. Moldova, eu fiind originar din Chișinău. Ne-am împrietenit atît de bine în cursul celor trei ani, încît sîntem ca niște frați. Când prietenul meu s-a reîntors, am decis să vin și eu în Ungaria, fiindcă aș dori să devin diplomat. Dar fiindcă studii superioare de acest gen nu se fac la noi, mă bucur de șansa actuală. Aflînd despre acest liceu, m-am înscris aici, mai ales că nu știu ungurește. În viitor nu știu la ce facultate va trebui să mă înscriu ca să-mi continui studiile dorite, dar un lucru e sigur: mai am încă mulți ani de învățat. De altfel, mă simt bine aici, atît la școală, cît și la cămin. Ceea ce ne-a surprins: credeam că numai la mine acasă se vorbește o română amestecată (acolo cu rusa, iar aici cu maghiara)...

– Despre vacanță să spun și eu cîte ceva: am așteptat-o cu nerăbdare. Știți eu locuiesc la 1.500 km (în Ungaria stau la familia lui Zsiga, la Budapesta), deci departe de surioara mea, de părinții mei. Am așteptat deci din suflet zilele de vacanță, ca să stau aproape de ai mei, să mă întîlnesc cu prietenii, foști colegi de școală. A fost bine de tot acasă, mai ales că-n a doua săptămînă a stat la noi și Zsiga. – a continuat Nicolae.

Și Silvia mi-a precizat că elevii au nevoie de aceste zile de regenerare, de odihnă. Cele două săptămîni le-a petrecut acasă, la Săcal, împreună cu familia, cu prietenii, bucurîndu-se de frumusețile sărbătorilor de iarnă. Dat fiind că în majoritatea zilelor a învățat (mai ales că avea de recuperat din limbile străine), și această vacanță i s-a părut cam scurtă, fiindcă pentru ea abia acum ar fi urmat zilele de odihnă...

Cam de aceeași părere eram și noi, cei care nu mai sîntem elevi, am mai fi prelungit cu plăcere odihna de iarnă...

– E. Bányai –

Alexandru Mitru

Cine este cel mai puternic pe pămînt?

Cine caută găsește: cine umblă ajunge. Și adevărul nu-i niciodată prea departe, e totdeauna lângă tine.

Un om căută odată, demult, să afle cine sau ce este mai tare pe acest-pămînt. Și-a mers, a mers omul acela, a întrebat din sat în sat și din cetate în cetate. Nimeni nu știa să-i răspundă. Doar într-o seară, pe un drum depărtat, un cerșetor i-a spus așa:

– Pe cît pot eu să-mi dau cu socoteala, în lume astăzi banul învîrtește totul. Cel mai bogat în aur și argint este un neguțator ce locuiește într-un oraș la țarmul mării. Are corăbii multe, bani cu saci – nici nu le știe socoteala – și acareturi... cîte și mai cîte și slujitori cu miile. El e de bună seamă cel mai puternic de pe lume.

– S-a dus pînă la dînsul călătorul. S-a întîmplat însă tocmai atunci ca regele acelei țări să poruncească slujitorilor să-l prindă pe neguțator, să-i taie capul și să-i ia averea. Căci pasă-mi-te regele făcea și el negoț, iară neguțatorul cel prins și omorît șezuse prea mult în calea lui.

A cugetat atunci drumețul nostru:

(Aha! am înțeles, regii sînt, va să zică, mai tari decît ceilalți pe lume.)

Și-a plecat spre palatul regelui, să-l vadă, să-l cunoască.

Numai cînd a ajuns acolo, a aflat că un împărat, ce stăpînea o țară mai întinsă, chiar lângă țara regelui, care avea oștiri mai mari și bogății de zeci de ori mai multe, pornise cu război. Îl biruise pe rege și-l luase prins. Nu se știa dacă va scăpa teafăr și se va-ntoarce.

(Iacătă, dar, și-a spus drumețul. Vezi că-mpărații sînt și mai tari ca regii. Cît pe-aci să greșesc.)

A plecat dară omul la curtea împărătească, să-l vadă, ba chiar să stea de vorbă cu-mpăratul, de va putea.

Nici n-ajunsese însă bine călătorul la curtea-mpărătească și află că într-o bună zi, un haiduc prevestit, iubit de poporenii, a pătruns în palat, cu toată ceata lui. L-a bătut pe împărat, i-a luat de-acolo aur și mii de nestemate. Le-a dat celor săraci.

(Ei, va să zică este cineva mai puternic chiar decît împăratul, a socotit drumețul. Acesta este haiducul care face dreptate. Bine că am aflat...)

Și mulțumit în sine, se pregătea să plece către casă, cînd, au bătut tobele în cetate. Crainici vesteau pe toate ulițele că puterile-mpărătești trăsese într-o cursă pe viteazul haiduc. Acuma era-n ștreanguri, iar gîdele cetății urma să-i taie capul.

(Bine că n-am plecat, și-a spus drumețul nostru. Dacă plecam, n-aveam de unde ști că e un oarecine care-i vine de hac și unui asemenea haiduc, care l-a biruit chiar și pe împărat. Gîdele e mai tare decît toți. Se vede bine! El are și secure și are și puterea de-a tăia capetele oamenilor Cît pe ce să nu știu...)

Abia-i tăiașe gîdele capul celui osîndit și, din răceală sau din știu eu ce, s-a îmbolnăvit. N-au mai trecut nici două zile, și într-o dimineață s-a prăpădit. L-au luat, l-au dus la cimitir. Groparul i-a făcut o groapă. L-a coborît în groapă și-a tras pămîntul peste el.

Cînd a văzut și asta, călătorul s-a minunat.

(Așadar chiar pentru un gîde e cineva pe lume care-i sapă mormîntul, trage țărîna peste el și... s-a sfîrșit! Groparul este deci mai tare, mai puternic decît oricine. El ne îngroapă pe noi toți. Cum de nu mi-a trecut prin minte?...)

S-a dus deci la gropar acasă.

Chiar de la poartă a auzit însă o larmă, care l-a înspăimîntat. Groparul avea un băiat de șase, șapte anișori. Nu ar fi fost un copil rău, dar era tare rîzgîiat. Iar bietul om era o fire slabă. Cum îl vedea, copilul i se suia în cap, îi porunceea, îi smulgea barba și mustățile.

(Hm!... și-a rostit în gînd drumețul. Groparul cît e de gropar are pe cineva ce-i poruncește, din slăbiciune sau din ce, dar iacătă că-l are! Bună treabă! Și eu care credeam că el...)

Cum ședea însă și se gîndea acolo, la porțiță, s-a arătat un bărbat înalt.

Tatăl i-a și ieșit-nainte.

– Bine-ai venit, a rostit el către noul sosit. Bine-ai venit, învățătorule!... Nu știu ce să mă fac cu băiețelul! E alintat. Nici eu, nici mama lui nu ne-ndurăm să-l pedepsim. Toată nădejdea noastră e la școală. Învăță-l, fă ce știi, să iasă om...

– Am să-l iau chiar acum la școală, a rostit cel care sosise, care era învățător, și pe care-l iubeau și părinții și copiii. O să învețe scrisul, cititul, socotitul și alte lucruri bune. O să se facă om. Haide, flăcăule, cu mine!...

Iară copilul l-a urmat cu bucurie, căci vorba lui era nespuse de blîndă și se vedea că-i înțelept.

Atunci drumețul nostru s-a apropiat de-nvățător și i-a grăit:

Am colindat pînă departe, să aflu cine este mai tare pe-acest pămînt. Crezusem c-am aflat și, iată, mă găsesc iar în nedumerire. Tu ce spui, înțeleptule? Să plec din nou în lume să cercetez?

– De ce să pleci? a glăsuț învățătorul. Caută în jurul tău și spune-mi: dacă nu ar fi oamenii, care să are și să semene, ai avea ce mîncă?

– Fără-ndoială, nu!

– Dar dacă n-ar fi alții care să-ți facă baină calduroasă sau un acoperiș, n-ai îngheța în timpul iernii?

– Desigur, înțeleptule! a răspuns omul.

– Și toți aceștia, de n-ar avea unelte, ar putea să-ți mai dea cele de trebuință?

– Nu. Nici nu-ncap vorbă.

– Atunci, ai înțeles cine este mai tare pe pămînt? Al cui e viitorul? Acela de pe urma căruia trăiesc în lume toți oamenii?

– Am înțeles, învățătorule! s-a luminat, în sfîrșit, călătorul care căutase răspuns la întrebare prin țări îndepărtate. Este ACELA CE MUNCEȘTE.

– Da prietene. Acela ce muncește este stăpînul vieții. Fără de el n-am putea să trăim... Munca lungește viața. Îl ridică pe om.

Mărgăritarul cel mai strălucitor e hărnicia!

Festivalul LIBERTAS la Giula

La începutul anului, imediat în primele zile, orașul Giula a găzduit o acțiune de rang din mișcarea internațională cultural-sportivă LIBERTAS. Această manifestare a pornit din Italia, imediat după cel de-al doilea război mondial, ca o inițiativă care să unifice grupuri de tineret din Italia, dar și din afara granițelor țării, apărînd ideile internaționaliste sub stîndardul comun al valorilor culturale și al sportului.

Acțiunea recentă de la Giula se înscrie printre primele din istoria acestei mișcări, care s-a desfășurat într-o altă țară.

În cursul celor trei zile, Asociația LIBERTAS a județului Bichiș a pregătit pentru oaspeți un program sportiv bine pregătit, dar și programe de divertisment, de odihnă și distracție variată, bogată. În acest cadru s-au desfășurat și diverse competiții distractive și serbări culturale.

De vorbă cu Gheorghe Dulău

Cincizeci de ani de la înființarea Ansamblului cultural din Micherechi

Cu toți avem câte-o persoană preferată. Chiar dacă personal nu mă înscriu în șirul învățăcelilor domnului **Gheorghe Dulău** din Micherechi, îl cunosc, fiindu-mi consătean și îl admir – cred că împreună cu toți localnicii – pentru umanismul, devotamentul sincer, nemărginit, dovedit în toate domeniile de activitate în care s-a afirmat. Chiar și acum, în anii de pensie lucrează neconținut: cercetează, sistematizează, fiind preocupat de trecutul satului natal.

Ultima oară am discutat cu dînsul la expoziția de la sediul U.C.R.U. din Giula, organizată de muzeologul **Elena Csobai**, despre semicentenarul înființării Ansamblului cultural din Micherechi. M-a interesat mult această temă, însă vrînd-nevrînd am discutat și despre multe altele, chiar și despre viața personală a pensionarului „activ”. Astfel am aflat cu părere de rău despre amintirile legate de paralizia infantilă, care i-a determinat întreaga viață... Apoi, despre anii de școală... „Cînd am mers la școală, n-am știut nici o boabă unguerește, doar de la prieteni am învățat cîte ceva”.... Am aflat despre anii grei de școală și muncă, cînd, în 1953 i-a fost încredințată prima clasă la școala din Micherechi... Apoi a devenit directorul Căminului cultural și conducătorul echipelor culturale... cu tragere de inimă s-a ocupat și de țiterașii și fluierașii din școală.

Cînd am pus întrebarea: ce înseamnă cultura, folclorul local, răspunsul a fost concis: „o parte importantă a vieții mele”. Expoziția recentă a considerat-o drept o apreciere, o răsplată pentru munca membrilor echipei.

În legătură cu acel jumătate de secol de la înființarea ansamblului, am notat următoarele, pentru informarea cititorilor Foii românești:

– Pe acele vremuri, situația economică și politică era gravă. Oamenii erau influențați de diferite partide politice. La noi în sat, cea mai mare influență o avea Partidul Național Țărănesc (Nemzeti Parasztpárt). Sub genericul acestui partid ne-am organizat și am activat în rîndul tineretului, sub denumirea de NISZ (Népi Ifjúsági Szövetség). La 20 octombrie 1947 ne-am adunat noi, vreo 50–60 tineri însuflați la școala românească de lîngă biserică. Acolo și atunci am hotărît să înființăm o echipă culturală. Momentul era tocmai potrivit: eram în pragul serbării centenarului revoluției și luptei de eliberare din 1848–49. Prin sărbătorirea noastră, am vrut să dovedim că tineretul se mîndrește cu strămoșii, dorind să cinstim amintirea lor prin sfințirea unui steag tricolor. Tot la această consfătuire am mai hotărît ca: pentru păstrarea tradițiilor locale, (cum era „jocul”), să înființăm o echipă culturală, la care se putea atașa oricine.

– Și cum a început, practic, activitatea?

– Tinerii care au participat la întrunirea amintită s-au bucurat de această posibilitate. Membrii fondatori ai primei echipe de dansuri populare au fost: **Sándor Szekeres**, **Gheorghe Dulău**, (organizatori din partea organizației NISZ); **Mihai Nistor-Rafila Gurzău**, **Vasile Ruja-Valeria Rocsin**, **Vasile Pap-Ana Marc**, **Ioan Netea-Ana Trifa** (dansatori); **Ioan Covaci (bace Ianc)** și **Teodor Covaci (Delea)** – muzicanți –; aproape 40 tineri, fete și feciori (coriști); învățătorul **Marius Turcu** (primul dirijor).

Imediat după întemeiere au început repetițiile de dansuri populare și ale corului. Ceva mai tîrziu au început și repetițiile pentru o piesă de teatru, în limba maghiară.

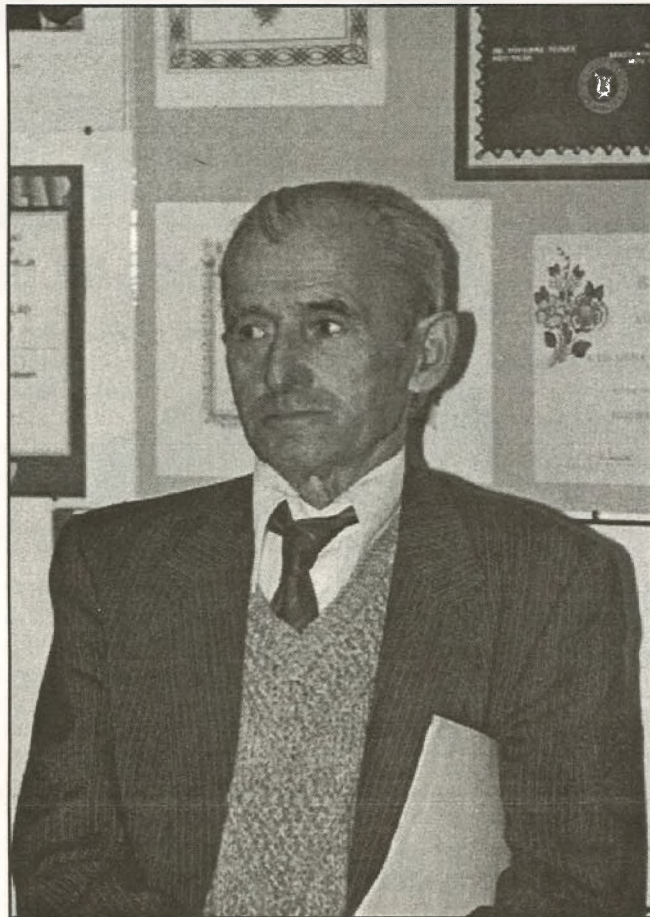
– Cînd a debutat echipa?

– Prima prezentare s-a ținut la 8 martie 1948 (și nu la 15 martie, cum am fi vrut noi) și a avut loc în curtea școlii de stat, fiindcă pe-atunci încă nu era cămin cultural. La program a participat întregul sat, cu mic și mare și a durat toată ziua: deșteptare cu muzica fanfarei din Șercad, la ora 9 a urmat sfințirea drapelului echipei, în biserică, la școală a urmat programul cultural festiv compus din dansuri populare, muzică corală, recitări. Seara: a fost prezentată o piesă „Majd helyrehozza a köszörű”, urmată de un bal. Astfel, această zi festivă de 8 martie 1948 a însemnat începutul oficial al activității Ansamblului cultural din Micherechi.

– Cum a continuat?

– După acest debut, la numai două săptămîni, ansamblul a fost invitat la Giula. Prin urmare, la 21 martie 1948, formația tînăra din Micherechi și-a dat concursul cu un succes grandios la evenimentul de întemeiere a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria. Această

festivitate a avut loc la Primăria orașului, unde acum e biblioteca orașenească. Următorul spectacol în ziua de 30 august 1948 a avut loc la Berettyóújfalu, care pe atunci era și reședința județului Bihor, de care aparținea și Micherechiul. Pe urmă ne-am dat concursul la Debrețin, în luna mai 1949, la centenarul întîlnirii Bălcescu-Kossuth, la Budapesta (29 decembrie 1949), cînd pe scena Teatrului „Magyar Színház” s-a sărbătorit

rit cea de-a doua aniversare a proclamării Republicii Populare Române.

– Care date le considerați cele mai importante în viața ansamblului?

– La 1 ianuarie 1950 comuna Micherechi a fost anexată județului Bichiș, iar cu un an mai tîrziu, în 1951 se inaugurează noul Cămin cultural. Începînd cu acest an încep și turneele culturale în toată țara, dar înainte de

toate în comunele locuite și de românii din Ungaria. În 1952 se face reorganizarea ansamblului și se întreprind primele acțiuni de colecționare și prelucrare. În 1953 se înregistrează la Budapesta „Nunta la Micherechi” și „Turca”.

În 1955, de Ziua naționalităților, are loc la Budapesta un spectacol de mare succes și o defilare la serbarea centrală cu ocazia Zilei de 1 Mai. Anul 1958 este deosebit de important: se sărbătorește un deceniu de la înființarea ansamblului. La o serată de prietenie ungaro-română au participat chiar și reprezentanți ai Ambasadei României la Budapesta. În același an se desfășoară în hotarul din Micherechi lucrările de filmare a filmului „Contrabandiștii”. Anul 1960 a însemnat participarea la primul Festival al naționalităților din Balatonfüred, unde echipa s-a prezentat cu un succes deosebit. Anii următori au asigurat numeroase posibilități de evoluție a dansatorilor micherecheni. Din păcate cea de-a douăzecea aniversare a înființării ansamblului na- fost sărbătorită, dar asta nu din vina noastră...

.... Ca să continui șirul evenimentelor: în 1968 ansamblul a participat la un program festiv, cu ocazia sărbătoririi a două decenii de la înființarea Uniunii Democratice a Românilor din Ungaria. În același an am pregătit echipa, pentru ultima oară, pentru un mare turneu de zece zile printr-un șir de localități românești din Ungaria. După turneu, am demisionat, ca îndrumător cultural-artistic al ansamblului, ocupîndu-mă în anii următori numai de formația veteranilor, a echipei adulților.

– Asta înseamnă o perioadă de oarecare odihnă?

– În anii următori, activitatea se delimitează doar la evoluția pe diferitele scene din Ungaria și de peste hotare a soților **Nistor**. Din anii optzeci echipa pionierilor (a tineretului școlar) devine tot mai cunoscută și are multe spectacole, primind numeroase invitații.

În luna aprilie 1982, echipa de la început (a veteranilor) evoluează pentru ultima oară la Micherechi, cu ocazia înregistrării discului „Muzică populară românească din Ungaria”. În realizarea discului conceput de **Ferenc Sebő** au participat dansatori și muzicanți (bătrîni), precum și taraful de muzică populară din Micherechi. Ca o paranteză: în afară de dansatori și cîntăreți bătrîni am mai instruit și un grup de elevi, formația școlară „Fluierași”. Pe aceștia i-am instruit și după ieșirea mea la pensie. La fel, am înființat și o orchestră de „țiterași”. După un timp, constatînd indiferența față de această activitate, sincer să fiu, am obosit și am renunțat la această muncă.

Cu ceva mai tîrziu, s-a reorganizat echipa de dansuri populare a tineretului, instruită de **Gheorghe Netea**. Această echipă a participat la tot mai multe festivaluri, întîlniri, întreceri, evoluînd deseori împreună cu soții **Nistor** și dansatorii din Chitighaz (august 1986).

În anul 1988 încep pregătirile și fazele teritoriale și județene ale concursului de mare amploare „Cine ce știe?” iar tinerii noștri au ajuns la gala finală. În același an se ține festivitatea cinstind: 40 de ani de la înființarea ansamblului. Cu acest prilej, ansamblul și cîțiva membri primesc distincția „Pentru Cultura Socialistă” și diplome de merit.

– Urmează alte schimbări în viața ansamblului?

– După concursul „Cine ce știe?”, echipa tinerilor se reorganizează. Noul conducător devine **Vasile Pap**, care în anii aceștia era cel mai bun jucăuș și cîntăreț al echipei. Schimbarea conducătorilor și a noului coregraf (**Gheorghe Berényi**, **Zoltán Patyi**) înseamnă și noi posibilități în dezvoltarea activității folclorice, artistice.

– Ce oglindește ultima perioadă în activitatea echipei?

– În ultimii ani, continuă participarea la competițiile folclorice tradiționale și evoluarea pe scenele de peste hotare, cum ar fi de pildă Manifestarea „Ciobănașul” de la Întorsura Buzăului. Anul 1995 s-a dovedit aproape cel mai rodnic – între 7–15 august micherechenii participînd la Festivalul mondial folcloric din Montoire (Franța).

– Ce părere aveți despre situația actuală a cultivării tezaurului folcloric strămoșesc?

– Sincer să fiu: mă doare că azi păstrarea, promovarea, cultivarea tradițiilor locale nu se face din suflet, ca pe vremuri, cu toate că ar merita o atenție mult mai cuvenită...

– Vă mulțumesc pentru interviu și vă dorim un an plin cu sănătate și bucurie!

– E. Bányai –

Baluri românești '98

Una dintre cele mai populare tradiții „moderne” din repertoriul comunității noastre este fără îndoială organizarea balurilor românești, petreceri de carnaval mult așteptate în majoritatea localităților noastre populate și de români.

Din seria balurilor românești ale anului curent se va distinge și de data aceasta **balul pe țară**, care și în acest an va fi organizat de Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, ajutați fiind în această muncă de Asociația Românilor din Giula și de Autogovernarea minoritară română din Giula.

Această serată cultural-distractivă care va fi ținută în data de **7 februarie 1998** va avea loc la restaurantul „Tölgyfa” din Giula.

Interesul tot mai mare față de petrecerile de carnaval ne obligă să propunem ca cei ce vor să ia parte la această ediție a balului românesc să-și asigure biletele din timp, acestea putînd fi cumpărate la Oficiul Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Adresa: Giula, strada Eminescu 1. (Tel.: 66/463-951).

Tot în luna februarie vor avea loc și alte baluri în localitățile populate de naționalitatea română. Astfel: la **14 februarie** la Chitighaz, la **28 februarie** la Aletea, la **8 martie** la Micherechi și Békéscsaba. Despre organizarea și data tinerii celorlalte petreceri de carnaval, baluri vom relata în numerele viitoare ale săptămînalului nostru.

– tj –

A fost în ...ianuarie 1850, la Botoșani. Tîrgușorul moldovenesc se lupta cu iarna aprigă. Drumurile erau troienite și zăpada cădea peste păduri, peste case, lăsînd semn – că ar putea fi o așezare omenească – doar turla zvealtă a bisericii. La ferestre s-au ales minunate flori de gheață. Țurțurii au împodobit streșinile caselor și ramurile arborilor cu scînteieri de argint. Cînd vîntul aspru trecea printre arborii înghețați, crengile împodobite sunau asemenea unui candelabru de cristal.

Era seară. Lumini palide se aprindeau la ferestre. Căminarul Gheorghe Eminovici, îngîndurat, nepriecut să rostească vorbe gingașe, mai degrabă uruz și neguros, simțea lipsa soției sale, Raluca, care nu era pe aproape să-i astîmpere mînia cu glasul ei mereu cîntător, cu privirile dojenitoare.

În această noapte natura și-a pregătit straiul de aleasă sărbătoare să aștepte un alt urmaș al familiei Eminoviciilor... „E băiat! E băiat!” – răscolește noaptea, cu strigătul ei de bucurie, baba Sia, moașa Ralucăi. Vestea a ajuns la casele din jur. Din hornuri a început să iasă fumul și vecinii au înțeles nespusa bucurie a căminarului care, în numai 10 ani de cînd a cerut-o de nevastă pe fata lui Vasile Jurașcu, a devenit tatăl al șapte copii.

A fost 15 ianuarie, întâia dimineață a lui Mihai alături de Șerban Niculae, Iorgu, Ruxandra, Ilie, Maria...

Părinții copilului, trăgîndu-se din răzeși de viță veche, nu erau nici tare bogați, dar nici săraci lipiți pămîntului. Tatăl, Gheorgheș a fost ridicat de către domnitorul Mihai Sturza la rangul de căminar și lupta aprig să ajungă proprietar al moșioarei de la Ipotești, situată la nord de tîrgușorul Botoșanilor.

Visul familiei s-a împlinit. Cînd Mihăiță a început a hoinări prin împrejuriile casei de la Ipotești, era înconjurat de Șerban, Niculae, Iorgu și Ilie. Cele dintîi surori, Ruxandra și Maria, s-au prăpădit de copile. Au mai venit apoi Aglae și Harieta, Matei și Vasile, ultimul încetînd din viață, ca și fetele, la vîrstă fragedă.

La Ipotești trăiește anii minunați ai copilăriei. În casă, îi plăcea să se ascundă în lada de zestre a mamei sale. Uneori, cînd prindea ușa deschisă, intra în camera de lucru a tatei. Aici, de fiecare dată, privea încremenit tabloul mamei sale. I se părea că e sub o oglindă, că în spatele lui e mama. El așa o știa: mama cu părul înstelat de fire de argint, mama – femeia care nu tulbură cu pașii ei nici aerul odăii și care tîrăște după ea un miros de busuioc uscat, de levănțică și de frunze de nuc. Pe tatăl său îl auzea mai mult amenințînd, trîntind ușile de săreau din dulapuri lingurițele de argint. Copiilor li se dădea atunci strașnică poruncă să nu apară în ochii căminarului. Ei stăteau cu nasul lipit de geam și îl priveau cu teamă, dar și cu secretă admirație pentru omul al cărui surîs rar îi bucura pe toți ai casei, care știa să povestească hîtru întîmplări de peste zi și chipul Ralucăi se îndulcea în surîs. Și tot în casă îl atrăgea dulapul plin de cărți: tipărituri românești, traduceri, din elină și franceză, culegeri din scrierile cronicarilor. În odaia ale cărei ferestre dădeau spre uliță, căminarul păstra, ferite, aceste cărți. El știa istoria fiecărui volum pe care cu dragoste și prețuire l-a adus în casa sa. În ogradă, zburdalnicii copii se războiau cu gînsacii. Rătăcind la lacul din codru, unde se scălda cu ceilalți copii prindea fără frică raci, broaște, șopîrle și șerpi neveninoși. Avea grijă să adune ouăle din cuibare, să vegheze cît a crescut floarea-soarelui, să vadă cursa de șoareci pe care a așezat-o la gura beciului.

La Ipotești sînt vaste întinderi cu păduri de tei. Gospodarii ipoteșteni nu îndrăznesc să rezeze cu secure nici măcar trunchiurile teilor uscați. Ei așteaptă venirea țiganilor și încredințează butucii de lemn alb și dulce copăierilor și lingurilor. Poate,

Și ei au fost copii...

Mihai Eminescu

„Fiind băiet păduri cutreieram
Și mă culcam ades lîngă izvor.”

Cînd amintirile...

Cînd amintirile-n trecut
Încearcă să mă cheme,
Pe drumul lung și cunoscut
Mai trec din vreme-n vreme.

Deasupra casei tale ies
Și azi aceleași stele,
Ce-au luminat atît de des
Înduioșării mele.

Și peste arbori resfirați
Răsare blînda lună,
Ce ne găsea îmbrățoșați
Șoptindu-nempreună.

A noastre inimi își jurau
Credință pe toți vecii,
Cînd pe cărări se scuturau
De floare liliicii.

Putut-au oare-atîta dor
În noapte să se stingă,
Cînd valurile de izvor
N-au încetat să plîngă,

Cînd luna trece prin stejari
Urmînd mereu în cale-și,
Cînd ochii tăi, tot încă mari,
Se uită dulci și galeși?

1883

și pentru copilul de atunci s-a transmis această adorație pentru pădurea de tei, drept moștenire primită de la generații și generații care au bătătorit cărările Ipoteștilor.

Un alt miracol erau uneori acele primăveri amăgitoare care aduceau prea devreme berzele, acele păsări mari, mereu nedumerite. Gospodarii, înotînd prin zăpadă, le adunau din cîmp, le aduceau în casă și puneau copiii să le fie paznici pînă primăvara, cînd deschideau larg ușa să intre primăvara. Zborul acesta al berzelor, căutîndu-și locul de odihnă tot în preajma casei care le-a apărut de frigul iernii, îl năucea și totul pentru el rămînea o mare taină.

Așa a început să iubească singurătatea. Firea sa iscoditoare știa să asculte vietățile pădurii, seva arborilor, mișcarea văzduhului. Fugea mereu de acasă la moș Miron, prisăcarul, un bătrîn retras într-o colibă, ocrotit de pădure și albine. Bătrînul era nespus de bucuros cînd îi trecea pragul oaspetele drag. Îl asculta fără să-l întrerupă, ceasuri întregi. Alteori îi cerceta avutul fără să-i facă pagube și moșul îl răsplătea cu fagurii cei mai buni. Seara, prisăcarul pregătea masa cu pește prins în iaz și cu ciuperci fripte pe jar. Poveștile nu mai conteneau... „Și-mi spui povestea?... Ce poveste, copile?! Cu Călin... Aceea? Iară?... Iară!” „Dimineața, cînd venea cineva de acasă să-l ia, bătrînul era, mîhnit, mîngîia obrazii copilului pînă ochii i se deschideau mari și limpezi cuprinzînd toată pădurea și toate poveștile rostite și nerostite de bătrînul prisăcar.

Dar anii treceau... Căminarul știa că pe fete trebuie să le înzestreze, iar pe băieți să-i poarte la școală. L-a adus acasă pe profesorul Scarlat pentru a-i învăța pe copii limba germană. Copilul învăța uluit de repede. Începe școala primară la pensionul lui Ladislav Ferderber din Botoșani.

Mihai presimțea că se va despărți pentru totdeauna de mirajele copilăriei sale. Le va revedea doar în scurtele vacanțe, farmecul de altădată se va risipi cu trecerea, anilor, iar ochii copilului vor începe a vedea lumea altfel, atrăgîndu-l alte zări și preocupîndu-l alte lucruri...

La 8 ani, în septembrie 1858, a trecut cu tatăl său granița Moldovei de Sus și a intrat în altă lume, lăsînd la Ipotești miracolul numit – copilărie.

Anii de școală... întîlnirea cu Aron Pumnul care-i va oferi din graiul și biblioteca sa cea dintîi hrană spirituală și care-i va descifra simbolistica numelui: „Știi ce înseamnă Eminescu? Nu. Eminere. Eminere? Ce înseamnă eminare?... A te ridica deasupra altora, a te detașa de rest! i-a șoptit învățătorul. Copilul l-a privit cu ochii mari. Ce va fi înțeles atunci?!... aventurile din acești ani de școală, răzvrătirile copilului de odinioară crescut în libertate, moartea lui Aron Pumnul, Iosif Vulcan și Familia: „Cine e tînărul cernăuțean? Cum o fi arătînd? Nu poate fi decît frumos... Dar numele?... Nu, numele nu-i sună bine. S-ar supăra de l-ar iscăli altfel? nume? Emineanu? Emin? Nu. Trebuia găsit altceva...”

Numele nou, rostit, are ceva din căldura fulgilor de nea, din murmurul apelor, din tremurul ierbii: **Eminescu**, ..., întîlnirea cu Blajul „mica Romă a spiritualității românești”, anii de studenție – Viena, Veronica Micle, pădurea de mesteceni, Iacob Negruzii, *Junimea* și Titu Maiorescu, Serbarea de la Putna, Berlin, Iași, Ion Creangă, București rămîn de-a pururi locuri dragi și oameni dragi pe care i-a prețuit și i-a iubit așa cum a iubit teii; și i-a apărut așa cum a apărut la căldura sobei, demult, tare demult berzele; și i-a ascultat așa cum asculta în ceas de seară poveștile lui moș Miron. Nimic nu l-a înspăimîntat și nimic nu i-a lipsit în afară de acel imens regret pentru răspunsul în veci de negăsit: „Unde ești, copilărie, Cu pădurea ta cu tot?”

Elena Munteanu

PROGRAME TV

19 IANUARIE – 25 IANUARIE

Foaia
românească

7

Programul
MTV1Az MTV
műsoraProgramul
TV2A TV2
műsoraProgramul
RTL KlubRTL Klub
műsoraProgramul
TV RomâniaA Román
TV műsora

Január 19. hétfő

5.30 Gazdátévé 5.50 Nap-kelte 9.35 Az Onedín család (angol tévéfilmsorozat) 12.00 Déli harangszó 12.40 Ót perc tőzsde 13.00 Nótatár 14.00 Patrin – Üzenet – Vorba 14.25 Domovina 14.50 Új szeszélyes évszakok 15.45 Rajzfilmek 15.55 16.30 A szerelem jogán (brazil tévéfilmsorozat) 17.00 A háziorvos: Dr. Lavicska Kálmán 17.15 Közeti magazinok 17.45 Közeti híradók 18.05 Ficánkoló 18.15 Ezüstsárny, bábfilm 18.25 „Engedjétek hozzám!” 18.35 A pampák királya (brazil tévéfilmsorozat) 19.30 Híradó 20.00 X-akták – Történeket az FBI titkos ügyeiből 20.45 Nyitott száj 21.30 Mixshow 21.50 Kenő 21.55 Hírek 22.00 Aktuális 22.25 Háló 22.55 Könnyű testi sértés (magyar film) 0.20 Híradó

6.00 Hét x hét 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 9.25 Délelőtt a TV2-vel 10.25 Egy kórház magánélete (am. sor.) 11.15 Marienhof 11.40 Mindent vagy semmit! 12.00 Stádium 12.15 Szerencsekerék 12.40 Egy kórház magánélete 13.30 Csupa-csupa élet (ném. sor.) 13.55 Willy Fog utazása a Föld középpontja felé 14.25 Nekem nyolc! 14.55 Csipsz 15.50 Organikus narancs (ausztrál s.) 16.15 Remington Steele (amerikai sorozat) 17.05 Marienhof (német sor.) 17.30 Csupa-csupa élet (német sor.) 17.55 Az Acapulco-öböl (amerikai sor.) 18.25 Szerencsekerék 19.00 Tények, hírműsor 19.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.55 Hazatérés (német film) 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Tények – Jó estét, Magyarországi! 23.00 Cagney és Lacey (am. sor.) 23.45 Hajnaltól napestig 0.10 Tények

6.30 Jó reggelt! 8.30 100-ból egy (ism.) 9.00 Kliplklub 9.30 Borostyán (ism.) 10.30 Dragon Ball (francia rajzfilmsor., ism.) 10.55 Grand Prix (fr. rajzfilmsor., ism.) 11.20 Candy, Candy (japán rajzfilmsor., ism.) 11.45 Sweet Valley (am. sor., ism.) 12.10 Knight Rider (am. sor., ism.) 13.00 Híradó 13.10 Randevű Edittel (talkshow) 13.30 Borostyán (olasz filmsor.) 14.30 Kliplklub 15.00 Rajzfilmklub 16.15 Sweet Valley (am. filmsor.) 16.40 Knight Rider (am. filmsorozat) 17.30 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Falcon Crest (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Meri vagy nem meri? 20.00 Kroll (lengyel film) 21.40 Reflex (vita-műsor) 22.40 A pofon (francia. film, ism.) 0.30 Fókusz (ism.).

11.00 TVR Info 11.05 Serial. Pasiuni 12.00 Avocatul poporului (R) 13.00 TVR Info 13.10 Patinaj artistic (R) 14.00 Meridianele dansului (R) 14.30 Memoria exilului românesc (R) 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Serial. Casa de piatră 17.00 Arhive românești 17.30 Camera ascunsă 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Agenda Muzelor 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.15 Serial. Echipa de intervenție 21.15 Fețele schimbării 22.15 Jurnalul de noapte 22.30 Scenea 23.00 Serial. Canary Warf 23.30 Tenis. Openul Australiei.

Luni, 19 ianuarie

Január 20. kedd

5.30 Gazdátévé 5.50 Nap-kelte 9.35 Sportakadémia (francia sorozat) 10.25 Anno... 11.00 Walt Disney bemutatja 12.00 Déli harangszó 12.40 Ót perc tőzsde 13.00 Kártyaaffér hölgykörökben (zenés vígjáték) 14.00 Együtt – Életképek 14.50 Unser Bildschirm 15.20 Ness és Nussy rajzfilm 16.30 A szerelem jogán (brazil tévéfilmsorozat) 17.00 Sorstárs 17.15 Tipp-Hopp! 17.45 Közeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Vackor az I. b-ben 18.35 A pampák királya (brazil tévéfilmsorozat) 19.30 Híradó 20.00 Vészhelyzet (amerikai tévéfilmsorozat) 20.50 Kriminális 21.20 MM 21.25 Telemázi 21.50 Kenő 21.55 Hírek 22.00 Aktuális 22.25 Publikum 22.55 Rövid találkozások (szovjet film) 0.30 Híradó

6.00 Faluvilág 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 9.25 Délelőtt a TV2-vel 10.25 Egy kórház magánélete 11.15 Marienhof 11.40 Mindent vagy semmit! 12.00 Stádium 12.15 Szerencsekerék 12.40 Egy kórház magánélete (am. sor.) 13.30 Csupa-csupa élet 13.55 Willy Fog utazása a Föld középpontja felé 14.25 Nekem nyolc! 14.55 Csipsz 15.50 Organikus narancs (ausztrál sor.) 16.15 Remington Steele (am. s.) 17.05 Marienhof 17.30 Csupa-csupa élet (ném. sor.) 17.55 Az Acapulco-öböl (am. sor.) 18.25 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Gazdagok és szépek (am. sor.) 19.55 Kaméleon (am. sor.) 20.50 JAG – Becsületbeli ügyek (am. sor.) 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Jó estét, Magyarországi! 23.00 Kobra (amerikai sorozat) 23.45 Hajnaltól napestig 0.10 Tények

6.30 Jó reggelt! 8.30 100-ból egy (ism.) 9.00 Kliplklub 9.30 Borostyán (ism.) 10.30 Dragon Ball (fr. rajzfilmsor., ism.) 10.55 Grand Prix (fr. rajzfilmsor., ism.) 11.20 Candy, Candy (japán rajzfilmsor., ism.) 11.45 Sweet Valley (am. sor., ism.) 12.10 Knight Rider (am. sor., ism.) 13.00 Híradó 13.10 Randevű Edittel (talkshow) 13.30 Borostyán (olasz filmsor.) 14.30 Kliplklub 15.00 Rajzfilmklub 16.15 Sweet Valley (am. filmsor.) 16.40 Knight Rider (am. filmsorozat) 17.30 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Falcon Crest (am. sorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Meri vagy nem meri? 20.00 Kettős bevetés (német filmsor.) 20.50 Lopott boldogság (német film) 22.30 Kroll (lengyel film, ism.) 24.00 Fókusz (ism.), időjárás.

5.00 Románia ora 5 fix! 7.30 Desene animate 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial (R). Pasiuni 12.00 Serial (R). Credo 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Cristal 14.00 Un oraș cu suflor 14.30 Ecclasiast '98 15.00 Emisiuni în limba maghiară 16.00 TVR Info 16.10 Desene animate 16.35 Serial. Casa de piatră 17.00 In flagrant 17.30 Camera ascunsă 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Agenda Muzelor 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.15 Telecinemateca. Femeia cu noroc 22.20 Jurnalul de noapte 22.35 Universul cunoașterii 23.25 Serial. Canary Wharf 23.50 Tenis. Openul Australiei.

Marți, 20 ianuarie

Január 21. szerda

5.30 Gazdátévé 5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol s.) 10.05 Nyitott száj 10.45 Záróra után 11.10 Második lehetőség (am. s.) 12.00 Déli harangszó 12.40 Ót perc tőzsde 13.00 Népzenei összeállítás 14.00 Slovenski utrinki 14.25 Ecranul nostru 14.50 Hrvatska kronika 15.15 Műsorismertetés 15.25 Bor és hatalom (spanyol. s.) 16.00 Emberkék 16.30 A szerelem jogán (brazil. s.) 17.00 Alfa szolgálat 17.10 Életjel 17.15 Közeti magazinok 17.45 Közeti híradók 17.55 Útműtató 18.15 Családi csepetések 18.35 A pampák királya (brazil. s.) 19.30 Híradó 20.00 A misszionárius lány (olasz s.) 21.40 Kenő 21.45 MM 21.50 A Magyar Kultúra Napja 23.15 A rajzoló szerződése (angol film) 1.00 Híradó

6.00 Nótaszó 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Délelőtt a TV2-vel 10.25 Egy kórház magánélete (am. s.) 11.15 Marienhof (német s.) 11.40 Mindent vagy semmit! 12.00 Stádium 12.15 Szerencsekerék 12.40 Egy kórház magánélete 13.30 Csupa-csupa élet (német s.) 13.55 Willy Fog utazása a Föld középpontja felé (spanyol s.) 14.25 Nekem nyolc! 14.55 Csipsz 15.50 Organikus narancs (ausztrál s.) 16.15 Remington Steele (amerikai s.) 17.05 Marienhof 17.30 Csupa-csupa élet (német s.) 17.55 Az Acapulco-öböl (mexikói s.) 18.25 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Gazdagok és szépek (amerikai s.) 19.55 Sohasem késő (am. vígjáték) 21.40 Mindent vagy semmit 22.00 Tények 23.00 Zsarubluess (am. s.) 23.45 Hajnaltól napestig 0.10 Jó estét, Magyarországi!

6.30 Jó reggelt! 8.30 100-ból egy (ism.) 9.00 Kliplklub 9.30 Borostyán (ism.) 10.30 Dragon Ball (fr. rajzfilmsor., ism.) 10.55 Grand Prix (fr. rajzfilmsor. ism.) 11.20 Candy, Candy (japán rajzfilmsor. ism.) 11.45 Sweet Valley (am. sor., ism.) 12.10 Knight Rider (am. sorozat, ism.) 13.00 Híradó 13.10 Randevű Edittel (talkshow) 13.30 Borostyán (olasz filmsorozat) 14.30 Kliplklub 15.00 Rajzfilmklub 16.15 Sweet Valley (am. sorozat) 16.40 Knight Rider (am. sor.) 17.30 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Falcon Crest (am. sor.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Meri vagy nem meri? 20.00 Zsaruzsenik (német sor.) 20.50 Gyerekjáték 3. (am. horror) 22.20 Lopott boldogság (ném. film, ism.) 24.00 Fókusz (ism.), időjárás.

5.00 Románia ora 5 fix! 7.30 Desene animate 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial (R). Pasiuni 12.00 Dosarele istoriei (R) 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Cristal 14.00 Tradiții 14.30 Pro Patria 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 TVR Info 16.10 Desene animate 16.35 Serial. Casa de piatră 17.00 Medicina pentru toți 17.30 Camera ascunsă 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Agenda Muzelor 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.15 Impact. Intoleranță 20.45 Teatrul Național de Televiziune vă prezintă: Cumpăr dog arlechin de Ștefan Dimitriu 21.40 Pasiunea creației, pasiunea vieții: Sorana Coroamă-Stanca 22.40 Jurnalul de noapte 22.55 Cultura în lume 23.30 Tenis. Openul Australiei.

Miercuri, 21 ianuarie

Január 22. csütörtök

5.30 Gazdátévé 5.50 Napkelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol s.) 10.05 Helló, Magyarország! 11.05 Erdészház Falkenauiban (NSZK s.) 12.00 Déli harangszó 16.00 Bor és hatalom (spanyol s.) 16.30 A szerelem jogán 17.00 Segítségek! 17.10 Csellengők 17.15 Variációk 17.45 Közeti híradók 18.00 Plaththy György. Portré 18.20 Vízipók, csodapók 18.35 A pampák királya (brazil s.) 19.30 Híradó 20.00 Kisváros 20.35 Desszert 21.40 Kenő 21.45 Hírek 21.50 Aktuális 22.15 Világkép 22.25 Az örök vesztes (olasz-francia film) 0.35 Híradó

6.00 Gyökereink 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Délelőtt a TV2-vel 10.25 Egy kórház magánélete (am. s.) 11.15 Marienhof 11.40 Mindent vagy semmit! 12.00 Stádium 12.15 Szerencsekerék 12.40 Egy kórház magánélete (am. s.) 13.30 Csupa-csupa élet 13.55 Willy Fog utazása a Föld középpontja felé 14.25 Nekem nyolc! 14.55 Csipsz 15.50 Organikus narancs (ausztrál s.) 16.15 Remington Steele (am. s.) 17.05 Marienhof 17.30 Csupa-csupa élet 17.55 Az Acapulco-öböl 18.25 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Gazdagok és szépek (am. s.) 19.55 Forró nyomon Megoldások magazinja 20.50 Rex felügyelő (német-osztrák s.) 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Tények 23.00 Remington Steele (am. s.) 23.45 Hajnaltól napestig 0.10 Jó estét, Magyarországi!

6.30 Jó reggelt! 8.30 100-ból egy (ism.) 9.00 Kliplklub 9.30 Borostyán (ism.) 10.30 Dragon Ball (ism.) 10.55 Grand Prix (ism.) 11.20 Candy, Candy (japán rajzfilmsor., ism.) 11.45 Sweet Valley (am. sor. ism.) 12.10 Knight Rider (ism.) 13.00 Híradó 13.10 Randevű Edittel (talkshow) 13.30 Borostyán (olasz filmsor.) 14.30 Kliplklub 15.00 Rajzfilmklub 16.15 Sweet Valley (am. sorozat) 16.40 Knight Rider (am. sor.) 17.30 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Falcon Crest (am. filmsorozat.) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Meri vagy nem meri? 20.00 Anyagi érintés (am. sor.) 20.50 Sharon titka (am. film) 22.30 Gyerekjáték 3. (am. horror, ism.) 24.00 Fókusz (ism.), időjárás.

5.00 Románia ora 5 fix! 7.30 Desene animate 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial (R). Pasiuni 12.00 Sensul tranziției (R) 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Cristal 14.00 Dialog 14.30 Pompierei vă informează 14.45 Lege și fărdelege 15.00 Conviuții 16.00 TVR Info 16.10 Desene animate 16.35 Serial. Casa de piatră 17.00 Timpul Europei 17.30 Camera ascunsă 18.00 Serial. Sunset Beach 18.45 Rezultatele Tragerilor Super Loto 18.50 Agenda Muzelor 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun 19.00 Jurnal 20.15 Serial. Dr. Quinn 21.45 Cu ochii'n 4 22.05 Pariul Trio 22.10 Jurnalul de noapte 22.25 Bank-note 22.55 Serial. Canary Wharf 23.20 Tenis. Openul Australiei.

Joi, 22 ianuarie

Január 23. péntek

5.30 Gazdátévé 5.50 Nap-kelte 9.35 Bor és hatalom (spanyol s.) 10.05 Família Kft. 10.35 Uborka 10.55 Cirka-firka 11.15 Savannah (amerikai s.) 12.00 Déli harangszó 12.40 Ót perc tőzsde 13.00 Emlékezetes operettműsorok a Magyar Televízióban. 14.00 Öten a szigeten (angol s.) 14.25 Martin Chuzzlewit (angol s.) 15.25 Bor és hatalom 15.55 Ficánkoló 16.05 Kisokos 16.30 Úrgammák 17.00 Gyerekszoba 17.15 Égyűrűk 17.45 Közeti híradók 18.05 Ablak 19.00 Rajzfilm 19.15 Körtánc – körkép 19.30 Híradó 20.00 Savannah (amerikai s.) 20.45 Exkluzív 21.10 „Éljen a magyar!” 21.55 Kenő 22.05 Hírek 22.10 Aktuális 22.35 Hogyan készült: Titanic 23.05 Kétségek között (francia f.) 0.45 Híradó

6.00 Nemcsak egy mozi 6.25 Jelkép-kalendárium 6.30 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Délelőtt a TV2-vel 10.25 Egy kórház magánélete (am. s.) 11.15 Marienhof 11.40 Mindent vagy semmit! 12.00 Stádium 12.15 Szerencsekerék 12.40 Egy kórház magánélete (am. s.) 13.30 Csupa-csupa élet 13.55 Willy Fog utazása a Föld középpontja felé 14.25 Megdumáljuk! 14.55 Csipsz 15.50 Organikus narancs (ausztrál s.) 16.15 Remington Steele (am. s.) 17.05 Marienhof 17.30 Csupa-csupa élet 17.55 Az Acapulco-öböl (mexikói s.) 18.25 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Gazdagok és szépek (am. s.) 19.55 Kifutó 21.40 Mindent vagy semmit! 22.00 Tények 23.00 Gyalázat (ausztrál akciófilm) 24.45 Hajnaltól napestig 0.10 Jó estét, Magyarországi!

6.30 Jó reggelt! 8.30 100-ból egy (ism.) 9.00 Kliplklub 9.30 Borostyán (ism.) 10.30 Dragon Ball (ism.) 10.55 Grand Prix (ism.) 11.20 Candy, Candy (japán rajzfilmsor., ism.) 11.45 Sweet Valley (am. sorozat, ism.) 12.10 Knight Rider (am. sorozat, ism.) 13.00 Híradó 13.10 Randevű Edittel (talkshow) 13.30 Borostyán (olasz filmsor.) 14.30 Kliplklub 15.00 Rajzfilmklub 16.15 Sweet Valley (am. filmsorozat) 16.40 Knight Rider (am. filmsorozat) 17.30 100-ból egy 18.00 Meri vagy nem meri? 18.05 Falcon Crest (am. filmsorozat) 18.55 Meri vagy nem meri? 19.00 Híradó 19.30 Fókusz 19.55 Meri vagy nem meri? 20.00 Anyagi érintés (am. sor.) 20.50 Sharon titka (am. film) 22.30 Gyerekjáték 3. (am. horror, ism.) 24.00 Fókusz (ism.), időjárás.

5.00 Románia ora 5 fix! 7.30 Desene animate 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Serial (R) Pasiuni 12.00 Conviuții 12.30 Caleidoscop sportiv 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Cristal 14.00 De la lume adunate... 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 TVR Info 16.10 Portrete în amintire: Doina Badea 16.35 Serial. Casa de piatră 17.00 Desene animate 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Agenda Muzelor 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun 19.00 Jurnal 20.15 Film. Trahir 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 La volan 153.014 km 22.30 Planete cinema. Lumea e o scenă... 23.20 Tenis. Openul Australiei 0.30 Cinematograful de noapte. Războiul lui Da Vinci.

Vineri, 23 ianuarie

Január 24. szombat

5.50 Nap-kelte 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Rajzfilmsztárok parádéja. 9.05 Ficánkoló 9.15 Hamupipőke a jégcsinházban 10.05 Fazonok 11.00 Szenvedélyek (olasz s.) 12.00 McKenna (am. sor.) 12.45 Válaszok... a nézők telefonjaira 13.00 Híradó 13.10 Népzenei magazin 13.35 A kölcsönkapok parádéja 13.55 Telesport 14.55 Leg... leg... leg... 15.35 Senki nem tud semmit (csehszlovák film) 16.55 Vers mindenkinek 17.00 Úton 17.30 Zóna 17.55 Minden, ami zene 18.00 Thalassa, a tenger magazinja 18.30 Jelenségek az állatvilágban 19.05 Lottóshow 19.30 Híradó 20.00 Arnyék a napon (amerikai f.) 21.40 Show-bálvány 23.15 Szombat este 0.45 Tethely (német s.)

6.45 Teo. Rajzfilm 7.00 Pufóka 7.30 Egérfogó 8.00 Nekem nyolc! 9.00 Kölyökszínpad 10.00 Klik 10.30 Hét x hét 11.00 Szeleburdi család (magyar film) 12.10 Huckleberry Finn kalandjai (am. s.) 13.00 Gazdagok és szépek (am. s.) 15.00 Félenk vagyok, de hódítani akarok (francia film) 16.30 A TV2 és a Discovery Chanel bemutatja: Az ismeretlen Gálapagos (angol-am. film) 17.30 A hegyi doktor (német s.) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.30 Szerlem első látásra 19.55 Gideon kardja (amerikai film) 22.15 Bocssátságok meg mindenért! (am. thriller) 0.30 Testek vonzásában 2. (am. erotikus f.)

7.00 Kölyöklklub 11.00 Lassie (amerikai filmsorozat) 11.30 Úrnap (amerikai filmsorozat) 12.00 A leghitványabb állat a világon (angol dokumentumfilm) 13.00 Híradó 13.10 Bravo Tv (ifj. magazin) 15.00 Gyilkos sorok (angol sorozat., ism.) 15.50 Pepita kabát (magyar film) 17.30 Hetedik mennyország (amerikai sorozat) 18.30 Kész átvérés (kandi kamera) 19.00 Híradó 19.30 Magazin férfiaknak 20.00 Spartacus (amerikai film) 21.50 Halálcsók (amerikai film) 23.30 Kiálts az ördög! (angol film, ism.).

6.00 Bună dimineața de la Iași! 7.30 Alfa și Omega 8.00 TVR Info 8.05 Șapte note fermecate 9.05 Serial. Viața ca în viață 9.50 Film. Divorțul doamnei X 11.30 Serial: Mork și Mindy 12.00 Ecranul 12.30 Mapamond 13.00 TVR Info 13.10 Videomagazin 15.00 Scena satulică 15.30 A doua alfabetizare 16.00 Povestiri paranormale 17.00 Desene animate 17.30 Serial. Hollyoaks 18.00 Telesciclopedia 18.50 Agenda Muzelor 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Efecte secundare 20.55 Lumea dansului 22.30 TVR Info 22.35 Serial. Dna King, agent secret 23.30 Arena AS.

Sâmbătă, 24 ianuarie

Január 25. vasárnap

6.30 Gazdaképző 7.00 Ficánkoló 7.05 Rajzfilm 7.35 A kard (meséjáték) 7.50 Zenegér 8.00 Jövő 7. 8.25 „Igy szől az Ur!” 8.30 Rajzfilmsztárok parádéja 9.30 Családi napló 10.00 Tévmagiszter 11.05 Zenebutik – Zenehíd 12.00 Déli harangszó 12.05 Szerencsepercek 12.30 Déliadó 13.00 Dön Camillo... (olasz-francia film) 15.00 Életjel 15.30 Örömhír 16.00 Walt Disney bemutatja 17.05 Minden, ami zene 17.10 Ön dönt! 18.10 Helló, világ! 19.00 A Hét 20.00 Arnyék a napon (amerikai film) 21.40 Tonik 22.05 Az ötvenes évek világa (német dokumentumfilm-sorozat) 22.35 Remekművek Schubert: A téli utazás

6.45 Teo 7.00 Biblia gyermekeknek 7.30 Sulisok(k) 8.00 Nekem nyolc! 9.00 Megdumáljuk? 10.00 Nyelvelcke: Follow me 10.30 A-Z 11.00 Segíts magadon! 11.30 Gyökereink 12.00 Hűség az Isten 12.30 Nótaszó 13.00 Az Acapulco-öböl (mexikói sor.) 15.00 A Super csapat (am. s.) 16.00 Top 10 16.30 Nemcsak egy mozi 17.00 Az ürközpont (am. s.) 18.00 Tények 18.10 Napló 19.00 Szerencsekerék 19.30 Szerlem első látásra 19.55 Gideon kardja 2/2 (amerikai film) 22.15 Allegro Barbaro (magyar film) 23.45 Napló

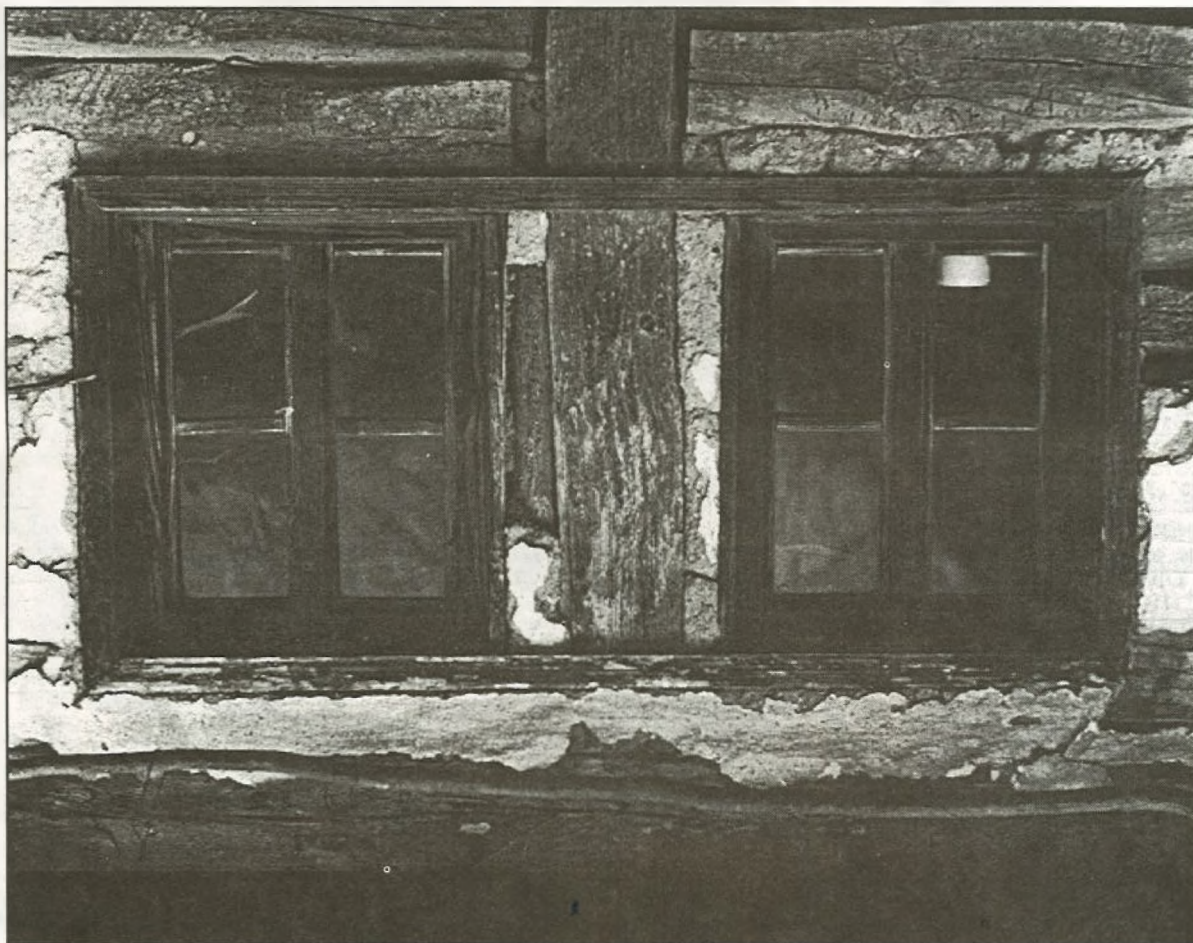
7.00 Kölyöklklub 11.00 Lassie (amerikai filmsorozat) 11.30 Szívvel, lélekkel (talkshow másképp) 12.00 Sajtóklub (újságírók vitaműsora) 13.00 Híradó 13.10 Dóra mozija (magazin) 14.00 A csendő és csendőrlányok (francia filmvíg.) 15.30 Talpuk alatt fűtűl a szél (magyar film) 17.00 A bagoly és a favágó (angol dokumentumfilm) 18.00 Szentől szembe (politikai interjú) 18.15 Fókusz plusz (válogatás a hét riportjaiból) 18.30 Kedvenc (kisállattartók magazinja) 19.00 Híradó 19.30 Vészhelyzet (am. filmsor.) 20.15 Győzelem (amerikai film) 22.10 A róza másik neve (amerikai film) 23.40 Dóra mozija (ism.) 0.10 Szentől szembe (ism.) 0.25 Fókusz plusz (ism.).

6.00 Bună dimineața de la Cluj! 7.30 Lumină din lumină 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.35 Serial. Fetița cu pistol 9.00 Ala-Bala, Portocala! 9.45 Biserica satului 10.00 Viața satului 11.30 Tezaur folcloric 12.00 Serial de călătorii 13.00 TVR Info 13.10 Atlas 13.40 Turnul Babel 17.00 Desene animate 17.30 Serial. Hollyoaks 17.55 Robingo 18.40 Duminica sportivă 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.55 Trageria Loto 6/49 20.00 Film. Lecția de anatomie 21.50 Vedete în recital. Vanessa Paradis și Jean Louis Aubert 22.45 TVR Info 22.50 Pariul Trio 22.55 Portrete în Acvaforie. Mircea Albulescu 23.25 Pagini coregrafice celebre. Interpretată Baletul Operei Naționale.

Duminică, 25 ianuarie

POD lung de...
95 km

O ceață groasă, a îndoielilor, s-a lăsat asupra șanselor de realizare a unui ambițios proiect, unic în practica mondială a constructorilor de poduri, care a fost prezentat în Indonezia. În august, președintele Suharto a aprobat ideea edificării unui pod, lung de 95 de kilometri, peste strîmtoarea Malacca. S-au angajat să se ocupe de construcție unele companii malaieziene și indoneziene, dintre care una aparține fiicei președintelui Suharto. Firește, companiile contau pe sprijin financiar din partea guvernului Indoneziei. Totuși, din pricina devalorizării bruște, de 4 ori, a rupiei indoneziene, bugetul țării s-a văzut în primejdie. Ministrul de finanțe al țării a proclamat necesitatea reducerii cheltuielilor statului. Se revăd planurile privind construcția a 14 centrale electrice, a două rafinării petroliere, a rețelei de drumuri. Podul de peste strîmtoarea Malacca a fost considerat ca „neprezentînd importanță primordială”, ceea ce înseamnă că proiectul lui mai poate aștepta mult și bine.

Ce le trece unora prin minte?!

■ Cel mai greu obiect extras din stomacul unui om a cîntărit 2,334 kilograme. Este vorba de o sferă din fire de păr, care s-a format cu timpul în stomacul unei tinere englezoaice de douăzeci de ani (acest „record” datează din 1895 și încă rezistă).

■ Americanul Edward Benjamin, din Binghamton, statul New York, a înghițit de bună voie treisprezece lame de cuțit în lungime de 58,42 centimetri fiecare! Nu se știe care a fost motivația acestui act sinucigaș, dar eroul a fost multă vreme între viață și moarte, reușind în final să scape teafăr.

■ Un hoț de buzunare din Londra a înghițit, pentru a scăpa basma curată, un ceas de buzunar (cu diametrul de 4,8 centimetri) cu tot cu lanț. Avînd dureri atroce, el s-a prezentat la medic. După operație, văzînd că pe ceas este gravat un alt nume de bărbat, doctorul l-a luat la întrebări și, în cele din urmă, infractorul și-a recunoscut fapta...

Cînd va fi dezvăluit adevărul?**LADY DI S-A MĂRITAT CU DODI**

Tot mai multe voci susțin că, în momentul cînd s-a produs tragicul accident mortal din tunelul Almo, Lady Diana și Dodi ar fi fost căsătoriți. Potrivit acestor zvonuri, Dodi Al Fayed și prințesa Diana s-au căsătorit în secret anul trecut, în cursul lunii aprilie, la Londra. Ceremonia a fost celebrată în apartamentul lui Dodi, amenajat pentru acest prilej ca o mică moscheie, de un imam egiptean, prieten al familiei, pe care Diana îl cunoscuse bine cînd a însoțit-o în calitate de consilier particular cu ocazia unei călătorii în Pakistan. Un „mullah” (notar islamic) a redactat contractul matrimonial, conform prevederilor Coranului.

Ceremonia a durat cîteva minute, documentul fiind semnat de miri și de doi martori, după care a fost plasat în arhivele mării moschei din Regent's Park, Londra. Potrivit regulilor musulmane, două copii au fost depuse la loc sigur la Cairo (Egipt) și Riad (Arabia Saudită). În ciuda tuturor măsurilor de precauție, Serviciile secrete engleze au reușit să intre în posesia unei copii a documentului respectiv. Firesc, a fost imediat informată curtea regală, ceea ce a provocat o adevărată furtună, Lady Diana devenind un adevărat pericol pentru monarhia britanică, prin scandalul uriaș, care s-ar fi putut dezlănțui...

Gurile rele afirmă că această căsătorie reprezintă în fapt o răzbunare pentru umilințele pe care le-a îndurat ani de zile din partea lui Charles și a familiei regale. Zvonurile nu au putut fi nici confirmate, nici dezmințite...

Marea moschee din Regent's Park, de exemplu, punct de referință pentru circa două milioane musulmani din Londra și împrejurimi, reprezintă o adevărată cetate a tăcerii, iar imamul Raafat Maglad care a oficiat la funeraliile lui Dodi este de negăsit.

Cercuri bine informate din Anglia (și nu numai) susțin că, dacă ipoteza căsătoriei se va confirma, atunci poate fi susținută ideea unui complot care ar fi avut drept țel tragicul sfîrșit cunoscut...

SPORT

■ Formula 1, sportul ridicol, are toate șansele să devină sport olimpic începînd cu Olimpiada din 2004 de la Atena după ce, în prealabil, va fi sport demonstrativ la Sidney în anul 2000. Acordul dintre Comitetul Internațional Olimpic și Federația Internațională de Automobilism a fost deja ratificat. Singurele probleme sînt ridicate de organizatorii Olimpiadei de la Atena care, potrivit AutoRace, trebuie să mai scoată din buzunar încă 60-75 milioane de dolari pentru construirea unui circuit de Formula 1.

■ Ayrton Senna, de la accidentul căruia au trecut aproape patru ani, a murit din cauza mecanicilor echipei Williams, care i-au scurtat tija volanului nepermis de mult. Aceasta este concluzia la care a ajuns un tribunal din Bologna care i-a achitat pe tehnicienii, designerii și pe Frank Williams, acuzați de moartea marelui pilot brazilian.

Aforisme**Billiroth**

„Stăpînește-ți patimile, dacă nu vrei să fii stăpînit, de ele.”

O.S. Marden

Acolo unde omul își desfășoară munca, lasă și ceva din inima sa.

MICĂ PUBLICITATE

- De vînzare fabrică de paste făinoase. Capacitate de producție 100 Kg/oră. Informații la telefoanele: 06-66/480-561, 06-30/255-583, 06-66/382-315.
- Oferim făină de grîu pentru brutării, importatori din România. tel.: 06-30/255-583

Invitație

AUTOGUVERNAREA PE ȚARĂ A ROMÂNILOR DIN UNGARIA
AUTOGUVERNAREA MINORITARĂ ROMÂNĂ DIN GIULA
ASOCIAȚIA ROMÂNILOR DIN GIULA

Vă invită cu drag la

BALUL ROMÂNESC PE ȚARĂ

care va avea loc la 7 februarie a. c., ora 19.

La Giula, Restaurantul „Tölgyfa”
dans – muzică – tombolă

Biletele se pot procura la:

Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria

Giula, str. Eminescu nr. 1.

Prețul biletelor de intrare (cu masă): 1500 Ft

ÎN LIMBA MATERNĂ – emisiune regională în limba română

Începînd cu data de 5 ianuarie, emisiunea radiofonică în limba română, transmisă regional, se prezintă la o altă oră: de luni pînă vineri între orele 10.30 și 12.00, iar sîmbătă și duminică – neschimbat – între orele 14.30 și 16.00. Ora de transmisie a emisiunii pe țară nu s-a schimbat, deci ea poate fi ascultată în fiecare seară între orele 19.00 și 19.30, pe undele postului de Radio Kossuth URH, cu frecvența de 66,29 și 66,14 MHz.

19 IANUARIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Reportaje, interviuri din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40: Repere din istoria românilor din Ungaria – rubrica istoricului Eugen Glück 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

20 IANUARIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Istoria muzicii – rubrica Elenei Munteanu 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: Avangardiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

21 IANUARIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.55: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15: „Și ei au fost copii...” – rubrica Elenei Munteanu 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

22 IANUARIE, JOI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice

11.00: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20 Nota săptămîinii 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Noutăți muzicale 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

23 IANUARIE, VINERI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviuri, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Români din Voivodina – relatează Cornel Mata din Vîrșeț 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Revista presei „Foiaia românească” 11.45: Noutăți la liceul românesc din Giula – relatează Veronica Tompan 11.50: Curiozități, știri din România – relatează Marius Dobre din București 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere

24 IANUARIE, SÎMBĂTĂ (redactor: Adam Bauer)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.35: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.40: Recomandări culturale pentru week-end 14.40 Recomandări culturale pentru week-end 15.00 Magazinul vîrsnicilor 15.30 „Party Time” – emisiune muzicală pentru tineret 15.58 Încheiere

25 IANUARIE, DUMINICĂ (redactor: Eva Iova)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40-15.20: Retrospectiva săptămîinii (spicuiri din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămîinii) 15.20: Sinteza evenimentelor săptămîinii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55: Încheiere

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Televiziunea Maghiară, Studioul din Seghedin

Ecranul nostru: miercuri, ora 14.25, programul MTV1. Reluare: sîmbătă, ora 10.20, programul MTV2 (prin satelit)

ATENȚIE

Emisiunea „Ecranul Nostru”

Din motive de schimbare a programului, în ziua de 17 ianuarie, sîmbătă nu va fi reluată ediția din această săptămîină a emisiunii Ecranul Nostru.

În schimb, de la ora 10.00, pe programul 2 al Televiziunii Maghiare (prin satelit) poate fi urmărită reluarea unui film documentar, realizat tot de Redacția Românească. Emisiunea în limba maghiară poartă titlul de „Mecénások” și ne prezintă rolul constructiv al familiilor macedoromâne, care au trăit în secolul trecut în Capitala Ungariei, respectiv istoricul Fundației Gojdu.

ORTODOXIA

Supliment al săptămânalului **Foia**
românească

Anul I Nr. 1.

ianuarie 1998

Despre buna întrebuințare a timpului

Ziua de 1 ianuarie reprezintă în calendarul nostru bisericesc o întreită sărbătoare.

Este mai întâi praznic împărătesc, legat de viața lui Iisus, în care ne amintim că la opt zile după naștere, Iisus a fost tăiat împrejur, astfel împlinindu-se rânduiala legii lui Moise.

Prin aceasta, noul născut intră în poporul lui Dumnezeu, în Legea Vechiului Testament, și astfel, prin sfântul botez, noul născut devine membru al Bisericii, adică fiu al împărăției lui Dumnezeu. Înțelepții spun că „timpul” se aseamănă cu un fluviu imens, care izvorăște din veșnicie și se revarsă tot în veșnicie.

Anii se scurg, se aseamănă unul cu altul, anotimpurile, cu specificul lor, ca și zilele și nopțile, se succed în același mod.

Numai că aici apare o schimbare, o înnoire a firii. Conținutul pe care omul îl dă fiecărui an din viața sa, este deosebit de la un an la altul.

„Ziua spune zilei cuvânt, și noaptea vestește altei nopți știința” (Ps. XVIII, 2).

Așadar, datori sîntem să cunoaștem rostul timpului pe care Dumnezeu ni l-a dat, cînd a făcut cerul și pămîntul în cele șapte zile ale Creației. Zilele Creației, nu sînt identice cu zilele noastre, dar atunci a fost creat timpul care împreună cu locul pe care-l ocupăm sub soare, determină viața noastră.

Anii vin și trec, zilele și nopțile se succed. Viața noastră este *EFEMERĂ* pe acest pămînt, nestăvilit de lunga-i cale. „Și fiecare ceas îngroapă comoara tinereții noastre.”, spune poetul G. Topîrceanu.

Iar Psalmistul David spune într-unul din versetele sale:

„Doamne, învață-mă așa să trăiesc, ca să dobîndesc o inimă curată.”

Timpul este deci „un dar de la Dumnezeu” pentru fiecare om, dar să reținem că darul acesta nu se repetă, îl primim numai o singură dată.

Timpul trecut nu se mai întoarce.

Asta înseamnă a da o bună întrebuințare timpului, a nu trăi o viață fără rost, a umbla nu ca cei neînțelepți, ci ca cei înțelepți: „răscumpărînd vremea”. Cum a fost viața lumii în anul care a trecut; cum a fost viața noastră a fiecăruia?

Pe temeiul constatărilor, pe care le facem avînd privirea îndreptată înapoi, avem nădejde și curaj să aruncăm și o privire spre viitor, nu pentru a dezlega taine, ce nu sînt date în seama noastră, a le cunoaște, ci spre a pune temei bun vieții noastre, știind că „Părintele luminilor de la care vine

toată darea cea bună și tot darul desăvîrșit” (I Ac. I, 17)

O lume întreagă trăiește sub apăsarea fricii de război, cum nu a mai fost pe pămînt. Aceasta nu este o amentare deșartă, ci o realitate tristă.

Foamea care bîntuie, în unele părți ale lumii, tulburările care seceră viețile omenești, chiar și fenomenele ieșite din comun, ca de pildă în plină iarnă să fulgere și să tune, toate aceste schimbări ne dau de gîndit.

Dar totuși, noi, oamenii credincioși ne punem încrederea și speranța în bunul și milostivul Dumnezeu cel atotputernic, cel care în ieslea din Betleemul Iudeii avea să se nască, pentru mîntuirea sufletelor noastre dar mai ales însemnînd dezbrăcarea de haina plină de păcate, de grijile de zi cu zi față de semenii noștri și îmbrăcarea cu haina curăteniei, cu haina vieții nepătate, cele sfinte și de Dumnezeu binecuvîntate.

Dar sînt unii creștini care se ocupă sau se preocupă peste măsură cu aflarea sfîrșitului lumii, cu iscodirea datei celei de-a doua veniri a lui Iisus. Însuși Iisus a fost întrebat cînd vine sfîrșitul.

„Despre ziua aceea și despre ceasul acela nu știe nimeni, nici îngerii din cer, nici fiul omului, nu știe numai Tatăl cel ceresc știe.” (Matei 24, 36)

Dacă aruncăm privirea spre anul (și anii) trecuți ne vom simți îndemnați să ne întrebăm:

– Ce fel de conținut am dat vieții noastre, timpului pe care l-am trăit?

Sfîntul Apostol Pavel zice: „Să răscumpărăm vremea”. Dar cum?

Desigur trăind-o în chip vrednic de numele de Om și de Creștin, păstrînd echilibrul moral al vieții, fără de care viața este o pierdere de vreme, nefericire pentru sine și pentru alții, fără de care omul trăiește zadarnic.

Dar, frați creștini și iubitori cititori! Să lăsăm toată grija cea lumească deoparte, și anul care l-am pășit să fie un an mai rodnic, mai bun cu noi. Iar noi, la rîndul nostru, cu semenii noștri, să fim mai uniți în credința cea strămoșească, lăsată de la urmașii noștri, în Hristos Domnul, cel zămislit din pîntecele Maicii Sfinte și dătătoare de viață, Maica Luminii, așa cum o numim noi, creștinii, în cîntările binsericești și într-un glas să rostim:

– Binecuvîntează, Doamne, cununa anului ce a sosit, cu belșug și pace și dăruiește lumii dragostea cea nemăsurată, iară sufletelor noastre, milă și iertare de păcate.

Amin.

Viorel Trofin
cîntăreț bisericesc, Giula

La început de drum...

Dintre toate faptele – de gînd și de suflet – săvîrșite de ființa ce se cheamă Om, aspirația spre conviețuire, în armonie și smerenie, cu Părintele de deasupra și cu Legile Lui, care guvernează Viața și Moartea, constituie poate dimensiunea cea mai specifică, omenească prin excelență.

Semn al înaltului grad de luminare la care omul s-a ridicat – Învățătura, izvor de lumină, la rîndul ei, și sclipire de ideal – ce trebuie atins, își caută resursele în fiecare pas însemnat de om în nesfîrșitul și mirificul orizont al existenței sale, adunînd nestematele semănate de el, de-a lungul curgerii ireversibile a timpului.

Suplimentul „Ortodoxia”, un univers ce vibrează de suflet și de gînd creștinesc, năzuiește să se adreseze tuturor celor care situează, la loc de prețuire în gîndul și în sufletul lor, puterile

nesfîrșite ale Cuvîntului, din care se zidesc și se rezidesc lumile aieva, ca și închipuitele lumi ce așteaptă să ne cuprindă în teritoriile lor, o dată cu pasul mării treceri.

Alcătuît cu iubire și pioșenie, suplimentul „Ortodoxia” se dorește un dar îndreptat spre oricare vîrstă ce-și făurește destinul, cu trudă și cu speranță, în lumina tonică și caldă a Atotputernicului demiurg și învățător al întregului univers.

Dorim din tot sufletul ca bunul Dumnezeu să binecuvînteze lucrarea și roada ce se așteaptă de la această publicație, să fie spre folosul, purtarea de grijă și cîștigarea înțelepciunii către cele nestricăcioase.

Doamne ajută!

Pr. Ic. Stavr. Pavel Ardelean – vicar

Biserica Sf. Nicolae așezată în parcul Groza din Giula este un monument istoric de o valoare deosebită

IOAN ALEXANDRU

Iubirea

Să-ți pui viața pentru cel mai bun,
Pe care îl cinstești mai mult,
Nu-i o cale pentru fiecare.
Să-ți pui viața însă pentru cel lovit,
Făcător de rele în cetate,
Unde nimic nu-i de nădăjduit,
Te-ngropi de viu din libertate.
Aceasta-i măreție pe pămînt,
Sublimul jertfei din iubire,
Unde ținem de Cuvînt,
E șansa pentru noi de nemurire.

Hrana

Mă satur cu pîine și cu vin
Să devin cît mai devreme hrană,
Să pot fi mistuit întru divin
Pe cît voi fi găsit fără prihană.

Iar că-mi place să mă-mpărtășesc
Din toate cîte sînt, cu bucurie,
E că-n taină uriaș doresc
Să mă dărui ție, veșnicie.

Să fiu mistuit cît mat curînd,
Precum grîu-n pietrele de moară,

Ca strugurii zdrobiți să mă frămînt,
Pîine și vin să mă prefac în Țară.

Iar semn că Logosul a început
În tihnă să mă mestece pe mine
E lacrima ce-așîță ne-ntrerupt
Focul încet al stingerii de sine.

din vol. **Imnele iubirii**, București

Din Sfinții Părinți

„Unde este pace, acolo sînt toate bunurile. Unde este pace strălucește cumpătarea. Unde este înțelegere este încoronată înfrînarea de la patimi. Dimpotrivă, unde este război, acolo cumpătarea este lăsată la o parte”

(Sf. Ioan Damaschinul – Sfințele Paralele)

Gînduri la început de an

Despre citirea Sfintelor Scripturi, folosul lor și cheia înțelegerii lor

„Cercetați Scripturile, că socotiți că în ele aveți viață veșnică” (Ioan 5, 39)

„Pînă voi veni, ia aminte la citit, la îndemnat la învățatură” (I Timotei 4, 13)

Una din cele mai bune fapte din lucrările duhovnicești ale creștinilor este citirea Sfintelor Scripturi care este semnul ce deșteaptă și adună mintea în frică de Dumnezeu. Acest adevăr îl arată dumnezeiescul părinte Efrem Sirul, zicînd: „Iar în loc de trîmbiță să ai dumnezeieștile Scripturi. Căci precum trîmbița, strigînd, adună pe ostași așa și dumnezeieștile Scripturi strigînd către noi, ne adună gîndurile în frică de Dumnezeu. Precum trîmbița, strigînd în vremea războiului, deșteaptă rîvna vitejilor împotriva vrăjmașilor, tot astfel, dumnezeieștile Scripturi deșteapă inima ostașilor duhovnicești și a nevoitorilor spre lucrarea bunătații.”

Dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul, arătînd că citirea Sfintelor Scripturi ne ajută la adunarea gîndurilor din risipire, ne învață zicînd: „În vremea în care mintea ta este risipită, să petreci în citire mai mult decît în rugăciune. Cîntește citirea, de este cu puțință, mai mult decît privegherea, căci citirea este izvor al rugăciunii curate.”

Dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul, arătînd că citirea Sfintelor Scripturi adună și luminează mintea, zice „Citirea dumnezeieștilor Scripturi strînge mintea ta care se rătăcește și îi dă cunoștință de Dumnezeu. Căci este scris: **Îndeletniciți-vă și cunoașteți că Eu sînt Dumnezeu**” (Ps. 45, 10). Iar de nu știi să citești, zice același sfînt părinte, lipește-te acolo de unde auzi citindu-se și te vei folosi. Încă și marele Apostol Pavel îndeamnă pe ucenicul său Timotei a se îndeletnici cu citirea Sfintelor Scripturi, zicîndu-i:

„Pînă voi veni, ia aminte la citit” (I Tim. 4, 13).

De asemenea dumnezeiescul Părinte Ioan Gură-de-Aur, prea fericitul dascăl al lumii, zice despre citirea dumnezeieștilor Scripturi: „Mare bunătațe este, iubitorilor citirea dumnezeieștilor Scripturi. Aceasta face sufletul filozof. Aceasta mută mintea la cer. Aceasta face pe om mulțămitor. Aceasta face ca să nu ne îndeletnicim cu nimic din lucrurile lumii acesteia și, privind la răsplătirea stăpînului,

să lucrăm toate cele bune.” După care zice: „Pentru aceasta vă rog să dobîndiți și cărți și împreună cu cărțile să țineți înțelegerile și să le scrieți în inimile voastre. Și ori de vom înțelege puterea celor scrise, ori de nu o vom cunoaște, totuși să le citim adeseori. Căci citirea permanentă face pomenirea neștersă, și de multe ori, ceea ce astăzi citind, nu am putut afla, aceasta iarăși citind-o, o vom afla, căci iubitorul de oameni Dumnezeu, va lumina nevăzut mintea voastră.”

Dumnezeiescul Părinte Efrem Sirul zice: „Caută cînd vrei să citești să nu te împiedice pe tine vrăjmașul, aducînd asupra ta trîndăvie și arucîndu-te pe tine în ispite, zicîndu-ți: fă întîi cutare lucru! Căci toate acestea le aduce asupra ta, ca să te împiedice să citești și să te folosești. Fă-te ca un cerb ce însetează și dorește izvoarele apelor, adică a-ți răcori setea ce te arde prin patimi. Bea împreună și folosul dintr-însele. Cînd îți va dărui ție Domnul să citești și să cunoști din ele vreun cuvînt, să nu treci peste el așa cum s-ar întîmpla. Ci să-l cugeți în inima ta și în pomenirea ta să-l păzești neșters căci scris este: „**Intru îndreptările Tale voi cugeta; În inima mea am ascuns cuvintele Tale ca să nu greșesc Ție; Prin ce-și va îndrepta tînarul calea sa? Prin păzirea cuvintelor Tale.**” (Ps. 118, 9)

Căci „Cuvintele Domnului sînt cuvinte curate ca niște argint lămurit cu foc și curățit de șapte ori” (Ps. 11, 6) și nimic nu este strîmb sau răvrător în ele. Ci toate sînt bune înaintea celor ce înțeleg și drepte celor ce află cunoștință. Iar eu sînt nepriceput și nu le cunosc.

Dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul, arătînd că mare primejdie este a iscodi cineva Sfintele Scripturi care sînt mai presus de înțelegerea Sa zice: „Cel ce se obrăznicește și îndrăznește în înțelegerea Scripturilor celor mai presus de dînsul este amenințat cu pierzanie. Deoarece caută cele mai presus de dînsul, neaducîndu-și aminte de cuvîntul scris: „**Cele mai presus de tine nu le caută și cele mai tari decît tine nu le cerceta nebunește. Cele ce s-au poruncit ție acestea cugetă-le cu cuviință că nu îți sînt de trebuință cele ascunse. Că pe mulți i-a înșelît părerea lor și socoteala cea care a făcut să alunece cugetele lor**” (Isus Sirah 3, 20-23)

„Cînd vei afla miere, cu măsură mîncă dintr-însa ca

nu, săturîndu-te să o verși” (Proverbe 25, 16)

„Că precum nu este bine a minca miere multă, tot astfel nici a iscodi dumnezeieștile cuvinte” (Proverbe 25, 57).

Se cuvine să arătăm care este cheia duhovnicească necesară deschiderii și deslușirii înțelegerii noastre, spre a cunoaște, pe cît este cu puțință tainele ascunse a Sfintelor și dumnezeieștilor Scripturi. Această cheie este sfînta rugăciune curată, a inimii și a minții noastre.

Despre aceste Sfîntul Isaac Sirul zice: „De cuvintele tainelor celor ce sînt în dumnezeiasca Scriptură, să nu te apropii fără rugăciune de cerere a ajutorului lui Dumnezeu. Ci zi: **Dă-mi Doamne, ca să primesc simțirea și puterea celor din ele.**” Tot Sfîntul Isaac Sirul zice: „**Cheie a învățăturilor, a înțelegerilor adevărate ce sînt în dumnezeieștile Scripturi socotește-o că este rugăciunea.**”

Toată lumea poate să se îndeletnicească cu citirea Sfintei Scripturi, dar nu toți o pot înțelege pentru că: „**sînt unele lucruri cu anevoie de înțeles, care pe cei neștiutori și neînraîți le răstălmăcesc ca și pe celelalte Scripturi, spre a lor pierzare.**” (II. Petru 3, 16)

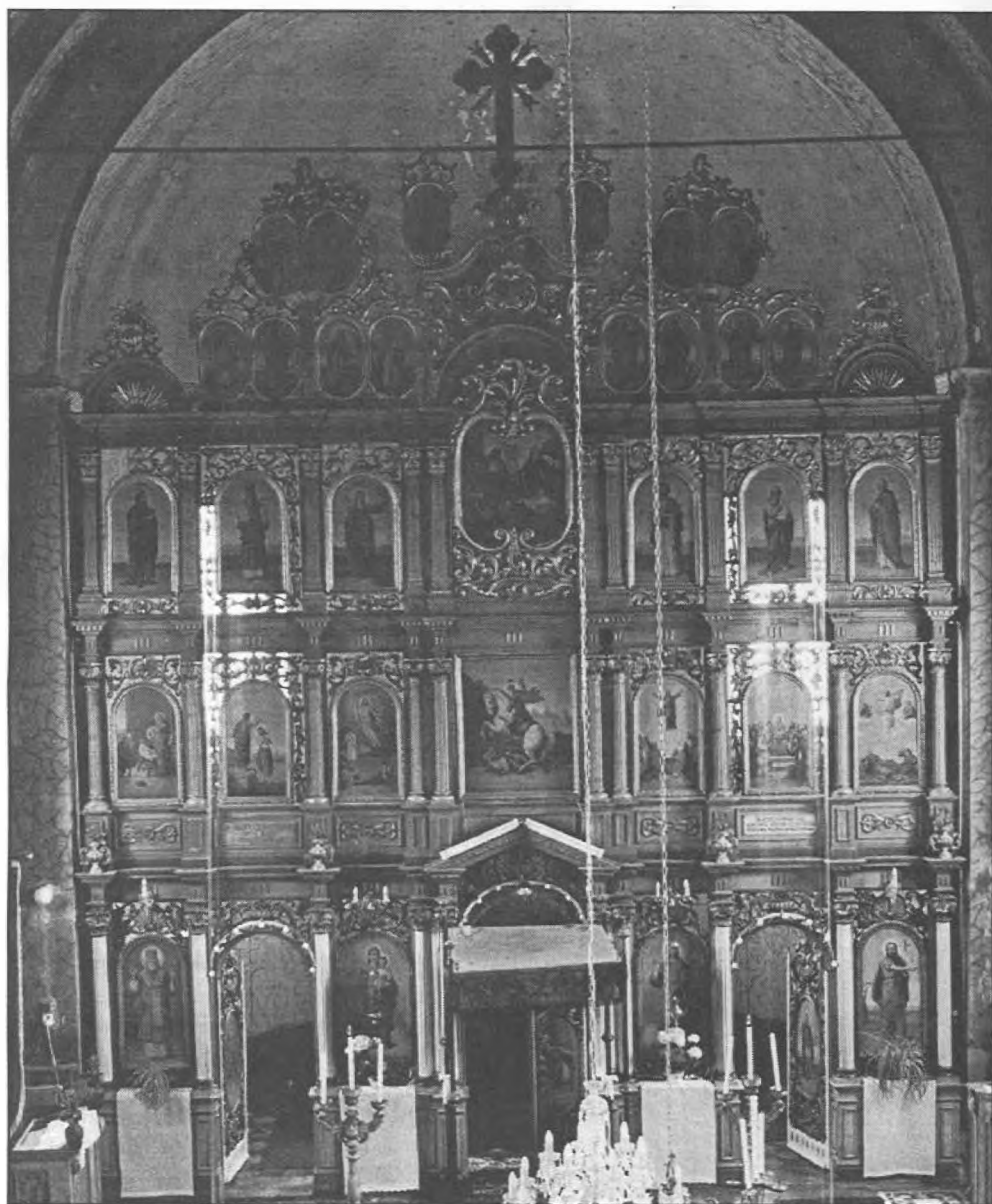
Sfîntul Apostol Pavel zice: „**Fiecare, fraților, întru ce a fost chemat, întru aceea să rămînă înaintea lui Dumnezeu.**” (I Cor. 7, 20-24). Nu toți sîntem apostoli, nu toți prooroci, nu toți dascăli, nu toți avem cuvîntul înțelepciunii, al cunoștinței și al deslușirii duhurilor.

Tot Sfîntul Apostol Pavel zice: „**Iar de învață cineva în alt chip și nu se ține de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos și de învățătura cea bună după credință, de unul ca acesta să te depărtezi**” (I Timotei 6, 3-5)

Trebuie să înțelegem că nimeni nu are voie să tălmăcească Sfintele Scripturi, așa cum i s-ar părea lui, nici nu are voie să propăvăduiască cuvîntul lui Dumnezeu pînă nu va fi trimis de conducătorii Bisericii, care sînt așezați în fruntea ei de Sfînții Apostoli. „**Căci cum vor propovădui de nu vor fi trimiși?**” (Romani 10, 15)

Fie ca prin mila și îndurarea Prea Bunului Dumnezeu, să ținem minte toate aceste lucruri, să ne străduim către cuvîntul adevărului și înțelegerea tuturor celor de folos pentru mîntuirea noastră.

Pr. Pușcaș Petru
Giula

Iconostasul Bisericii Sfîntul Mc. Gheorghe din Bătaia

Știri din lumea creștină

● Un nou sfînt american

Alături de celebrii Herman al Alaskăi și Ioan Maximovici, „paradisul american” se va îmbogăți cu un nou sfînt. Două jurisdicții ortodoxe din S.U.A. întreprind în comun pregătirea canonizării unui sfînt al Bisericii locale. Acesta este episcopul RAFAEL, primul episcop ortodox înălțat la acest rang pe pămînt american, la începutul secolului nostru. Cei care au inaugurat procesul canonizării sînt mitropolitul Teodosie al Washingtonului, primatul Bisericii Ortodoxe Americane și mitropolitul Filip, care conduce arhiepiscopia din America de Nord, depinzînd de Patriarhia Antiohiei. Ei au inițiat constituirea unei comisii coprezidată de arhiepiscopul Kiril al Pittsburghului și de episcopul Vasile. Comisia a constatat că memoria celui care va fi canonizat devenise obiectul unei venerații deosebite în sînul comunității americane creștin-ortodoxe, datorită acțiunilor sale misionare exemplare.

● Conferință interortodoxă asupra locului femeii în biserică

Intitulată „Discernerea semnelor vremii: femeile în viața Bisericii Ortodoxe” o conferință internațională a avut loc anul trecut la sediul Patriarhiei ecumenice din Istanbul. Această conferință face parte dintr-un program mai vast de solidarizare cu femeile, al cărui punct culminant va avea loc la următoarea adunare generală a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, în septembrie 1998 la Harare (Zimbabwe). Reprezentînd a treia întrînire ortodoxă cu această temă (precedentă a avut loc în oct. 1996 la Da-

mas) întrînirea de la Istanbul a fost pregătită de Aruna Gnanadason, de la secretariatul „femeilor” din cadrul C.E.B. și de Kiriaki Titzgerald, consilier ortodox pentru chestiuni teologice. La conferință au participat femei ortodoxe din mai multe țări între care și România.

● Internet la Vatican

Programul Internet al Vaticanului se transmite în șase limbi, oferind datele biografice ale ultimilor trei papi, toate enciclicile, Catehismul Bisericii, 1.200 de documente, imagini din muzeele vaticane și emisiunile radioului din Vatican. Adresa „electronică” este W.W.W Vatican. va.

● Sfînta Împărtășanie „marină”

Papa a instituit un fel de departament al marinei, pentru ca cei care călătoresc pe mare să aibă mijloace necesare pentru a duce o viață spirituală. Marinarii celor mai evlavioși, Biserica de Apus le cere să distribuie Sfînta Împărtășanie colegilor, în timpul lungilor călătorii pe mare.

● America se roagă

Un american din doi se roagă cel puțin o dată pe zi, afirmă un sondaj recent publicat de cotidianul „U.S.A. Today” 31% din cei intervievați afirmă că se adresează zilnic lui Dumnezeu, în timp ce 24% se roagă de mai multe ori pe zi. Numai 16% se reculeg în rugăciune o dată pe săptămîină și 10% o dată pe lună. Doar un american din zece afirmă că nu se roagă nicio dată.